

EUROPEISKA
KOMMISSIONEN

Bryssel den 20.7.2021
SWD(2021) 727 final

ARBETSDOKUMENT FRÅN KOMMISSIONENS AVDELNINGAR

**2021 års rapport om rättsstatsprincipen
Landskapitel om situationen i fråga om rättsstatsprincipen i Slovakien**

Följedokument till

**MEDDELANDE FRÅN KOMMISSIONEN TILL EUROPAPARLAMENTET,
RÅDET, EUROPEISKA EKONOMISKA OCH SOCIALA KOMMITTÉN SAMT
REGIONKOMMITTÉN**

**2021 års rapport om rättsstatsprincipen
Situationen i fråga om rättsstatsprincipen i Europeiska unionen**

{COM(2021) 700 final} - {SWD(2021) 701 final} - {SWD(2021) 702 final} -
{SWD(2021) 703 final} - {SWD(2021) 704 final} - {SWD(2021) 705 final} -
{SWD(2021) 706 final} - {SWD(2021) 707 final} - {SWD(2021) 708 final} -
{SWD(2021) 709 final} - {SWD(2021) 710 final} - {SWD(2021) 711 final} -
{SWD(2021) 712 final} - {SWD(2021) 713 final} - {SWD(2021) 714 final} -
{SWD(2021) 715 final} - {SWD(2021) 716 final} - {SWD(2021) 717 final} -
{SWD(2021) 718 final} - {SWD(2021) 719 final} - {SWD(2021) 720 final} -
{SWD(2021) 721 final} - {SWD(2021) 722 final} - {SWD(2021) 723 final} -
{SWD(2021) 724 final} - {SWD(2021) 725 final} - {SWD(2021) 726 final}

SAMMANFATTNING

Slovakien har fortsatt arbetet med de viktiga insatser för att förbättra rättsväsendets oberoende, integritet, kvalitet och effektivitet som uppmärksammades redan i 2020 års rapport om rättsstatsprincipen. I december 2020 antog parlamentet en omfattande reform av konstitutionen samt genomförandelagstiftning som rör domstolsväsendet, i synnerhet författningsdomstolen och rättsrådet. Myndigheterna har också intensifierat insatserna för att åtgärda korruption inom domstolsväsendet. En reform av domstolsväsendets struktur håller på att utarbetas med medverkan från Europarådet. Denna tilltänkta reform har gett upphov till ett antal kommentarer från berörda parter. Vidare har en högsta förvaltningsdomstol inrättats och en ny riksåklagare och en särskild åklagare har utsetts genom ett nytt och öppet förfarande. Dessa reformer avspeglar ansträngningar för att förbättra rättsväsendet. Det är nu viktigt att de genomförs på ett sätt som tar hänsyn till relevanta europeiska normer för att skydda domstolsväsendets oberoende. Detta är av stor vikt även mot bakgrund av att domstolsväsendets oberoende visserligen uppfattas som bättre än tidigare bland företag, men fortfarande uppfattas som mycket dåligt av allmänheten.

Slovariens insatser för att bekämpa korruption har ökat avsevärt och har gett resultat i form av att ett antal korruptionsfall på hög nivå har lett till utredning och åtal. Dessutom har ledande tjänstemän valts ut och tillsatts, däribland chefen för det nya kontoret för skydd av visseblåsare som kommer att inleda sin verksamhet den 1 september 2021. Förmågan att upptäcka och utreda korruptionsbrott kan fortfarande stärkas ytterligare genom investeringar i specialisering, särskild analytisk expertis och integritetsutbildning inom den nationella brottsmyndigheten. Arbetet med att förebygga korruption går sakta framåt. Flera försök att reglera lobbyverksamhet har hittills misslyckats. Dock planeras eller utarbetas lagförslag om lobbyverksamhet, svängdörrsproblematik, redovisning av tillgångar, intressekonflikter hos parlamentsledamöter och offentlig upphandling.

Slovariens konstitution och sekundärlagstiftning ger en rättslig ram till skydd för yttrandefriheten, rätten att få tillgång till offentlig information, mediepluralism och mediernas rättigheter. En ram för att säkerställa insyn i medieägandet väntas införas genom ett lagförslag som för närvarande är under behandling och enligt plan kommer att antas i september 2021. Regeringens planer på att lägga fram ett lagstiftningsförslag som syftar till att säkerställa en gynnsammare miljö för journalister har däremot skjutits upp. Distributionen av statlig reklam är fortfarande oreglerad. Ett antal domar har meddelats mot personer som var involverade i mordet på den undersökande journalisten Ján Kuciak och hans fästme 2018. Den frikännande domen mot de påstådda hjärnorna bakom mordet upphävdes av Högsta domstolen, som återförvisade målet till den särskilda brottmålsdomstolen. En fällande dom fastslogs. Inget stödprogram för nyhetsmedierna har införts för att motverka effekterna av covid-19-pandemin.

När det gäller systemet för kontroller och motvikter kvarstår behovet av att förbättra lagstiftningsprocessen genom att stärka de berörda parternas och civilsamhällets deltagande, liksom redan konstaterats i 2020 års rapport om rättsstatsprincipen. I den konstitutionella reformen i december 2020 var författningsdomstolens behörighet att se över grundlagens uttryckligen undantagen, vilket ledde till en översyn av denna bestämmelse från författningsdomstolens sida. Det undantagstillstånd som utlystes med anledning av covid-19-pandemin varade större delen av 2020 och upphörde i maj 2021 efter att en förlängning hade möjliggjorts genom en lagändring i december 2020. Den offentliga försvararen av rättigheter

och det nationella centrumet för mänskliga rättigheter arbetade aktivt för att försvara grundläggande rättigheter under pandemin. Det finns en växande oro över finansieringen av vissa icke-statliga organisationer, särskilt över begränsningar för icke-statliga organisationer som arbetar med jämställdhet.

I. DOMSTOLSVÄSENDE

Slovariens domstolsväsende består av 54 distriktsdomstolar, 8 regionala domstolar, den särskilda brottmålsdomstolen, Högsta domstolen, Högsta förvaltningsdomstolen och den slovakiska författningsdomstolen¹. De regionala domstolarna fungerar som appellationsdomstolar i civilrättsliga, handelsrättsliga och straffrättsliga mål och fungerar samtidigt som domstolar i första instans i administrativa ärenden. Den särskilda brottmålsdomstolen är behörig att döma i de allvarliga brottmål som anges i den relevanta bestämmelsen i straffprocesslagen². Rättsrådet spelar en central roll i domstolsväsendets egenförvaltning och vid utnämning, avstängning och avsättande av domare samt när det gäller att upprätthålla domstolsetik. Hälften av ledamöterna i domarrådet (9 av 18) är domare som utnämns av sina kolleger. Övriga ledamöter av rättsrådet utses av Slovariens president, parlament och regering³. Den slovakiska åklagarmyndigheten är en oberoende statlig myndighet som leds av riksåklagaren⁴. Slovakien deltar i Europeiska åklagarmyndigheten. Det slovakiska advokatsamfundet är en oberoende yrkesorganisation som sköter sin förvaltning själv⁵.

Oberoende

Den uppfattade graden av oberoende inom domstolsväsendet är bättre än tidigare bland företag men är fortfarande låg, och den är mycket låg bland allmänheten. Av företagen uppfattar 30 % domstolsväsendets oberoende som ”ganska eller mycket bra”, vilket innebär en betydande förbättring jämfört med 2020 (då 15 % av företagen delade denna uppfattning)⁶. Det har däremot inte skett någon motsvarande förbättring av hur domstolars och domares oberoende uppfattas av allmänheten, där 28 % uppfattar domstolsväsendets oberoende som ”ganska eller mycket bra” och 65 % uppfattar det som ”ganska eller mycket dåligt”⁷. Detta ligger i linje med den långvariga tendens som konstaterades redan i 2020 års rapport om rättsstatsprincipen⁸. Som orsak till att oberoendet uppfattas som bristfälligt uppges två faktorer i nästan lika stor utsträckning: inblandning eller påtryckningar från staten och politiker samt inblandning eller påtryckningar från ekonomiska eller andra särskilda intressen⁹.

Myndigheterna har vidtagit åtgärder till svar på anklagelser om korruption och missbruk av tjänsteställning inom domstolsväsendet. Efter de uppmärksammade

¹ En beskrivning av domstolsväsendets struktur finns t.ex. i den årliga undersökningen för Europeiska kommissionen som utförs av Europarådets kommission för effektivisering av rättsväsendet (Cepej).

² Den slovakiska straffprocesslagen, punkt 14 (t.ex. överlagt mord, korruption, terrorism, organiserad brottslighet, allvarliga ekonomiska brott, skada på EU:s ekonomiska intressen osv.).

³ Artikel 141a i Slovariens konstitution.

⁴ Artikel 149–151 i den slovakiska konstitutionen. lag nr 153/2001 om den allmänna åklagarmyndigheten.

⁵ Parlamentets lag nr 586/2003 om juristkåren och om ändring av lag nr 455/1991 om företagstjänster och egenföretagande av den 4 december 2003.

⁶ Diagram 50, 2021 års resultatavla för rättskipningen i EU. Den uppfattade graden av oberoende inom domstolsväsendet kategoriseras enligt följande: mycket låg (under 30 % av de svarande anser att domstolsväsendets oberoende är ganska eller mycket bra), låg (30–39 %), genomsnittlig (40–59 %), hög (60–75 %), mycket hög (över 75 %).

⁷ Diagram 49, 2021 års resultatavla för rättskipningen i EU.

⁸ 2020 års rapport om rättsstatsprincipen, Landskapitel om situationen i fråga om rättsstatsprincipen i Slovakien, s. 2–3.

⁹ Diagrammen 49 och 51, 2021 års resultatavla för rättskipningen i EU.

polisinsatser som nämns i 2020 års rapport om rättsstatsprincipen¹⁰ inleddes ytterligare insatser. För närvarande står 20 domare¹¹ och andra företrädare för rättsväsendet och de brottsbekämpande myndigheterna¹² åtalade med anledning av allvarliga anklagelser om korruption och missbruk av tjänsteställning. Detta är resultatet av ökade insatser från de offentliga myndigheterna för att minska korruptionen inom rättsväsendet. En domare har dömts. Till följd av lagföringen har flera domare avgått eller tillfälligt stängts av från sina tjänster¹³. Behovet av att fortsätta åtgärda specifika problem med rättsväsendets integritet har också tagits upp i samband med den europeiska planeringsterminen, och Slovakien har fått en landsspecifik rekommendation i detta syfte¹⁴.

Omfattande reformer av domstolsväsendet har antagits i form av ändringar av konstitutionen och genomförandelagstiftning. Detta följer på regeringens tillkännagivande om reformer i syfte att öka allmänhetens förtroende för rättsstaten¹⁵, liksom förklarades i 2020 års rapport om rättsstatsprincipen¹⁶. I december 2020 antogs ändringen av konstitutionen samt genomförandelagstiftning. Detta ledde i synnerhet till att en högsta förvaltningsdomstol inrättades, att förfarandet för urval och utnämning av domare vid författningsdomstolen ändrades¹⁷ och att flera ändrade bestämmelser om rättsrådet infördes. Berörda parter konstaterade att reformen visar på ansträngningar att förbättra rättsväsendet och stärka dess oberoende¹⁸, även om vissa delar av reformen mötte motstånd (se nedan).

Vissa aspekter av reformen av rättsrådet välkomnades, men oro har uttryckts över reglerna för avsättande av ledamöter. Genom reformen av konstitutionen infördes ändringar av hur ledamöter av rättsrådet utnämns, utökade befogenheter för domarrådet och ändrade bestämmelser om avsättande av ledamöter¹⁹. Bland annat infördes en regel om att ledamöter av domarrådet ska väljas i flera valdistrikt²⁰. Enligt regeringen är syftet med denna ändring att öka domarrådets legitimitet genom att säkerställa en mer varierad representation bland domarna. Denna målsättning ligger i linje med Europarådets rekommendationer²¹. Reformen medför även utökade befogenheter för rättsrådet²². Dessutom fastslås uttryckligen att ledamöter av rättsrådet, inbegripet ordförande och vice ordförande, när som helst kan

¹⁰ 2020 års rapport om rättsstatsprincipen, Landskapitel om situationen i fråga om rättsstatsprincipen i Slovakien, s. 2.

¹¹ Uppgifterna gäller situationen i maj 2021. Information från det slovakiska rättsrådet.

¹² Åklagare, poliser och advokater, däribland högt uppsatta tjänstemän såsom tidigare högste polischef, riksåklagare, särskild åklagare och en tidigare statssekreterare vid justitieministeriet.

¹³ Uppgifter från de slovakiska myndigheterna.

¹⁴ Rådets rekommendation av den 20 maj 2020 om Slovakiens nationella reformprogram 2020 med avgivande av rådets yttrande om Slovakiens stabilitetsprogram 2020, COM(2020) 525 final.

¹⁵ Republiken Slovakiens regerings programförklaring för 2020–2024 av den 19 april 2020, s. 8.

¹⁶ 2020 års rapport om rättsstatsprincipen, Landskapitel om situationen i fråga om rättsstatsprincipen i Slovakien, s. 3.

¹⁷ Bidrag från Via Iuris (Civil Liberties Union) till 2021 års rapport om rättsstatsprincipen, s. 3. Information som mottagits i samband med landsbesöket i Slovakien.

¹⁸ Bidrag från Via Iuris (Civil Liberties Union) till 2021 års rapport om rättsstatsprincipen, s. 3. Information som mottagits i samband med landsbesöket i Slovakien.

¹⁹ 2020 års rapport om rättsstatsprincipen, Landskapitel om situationen i fråga om rättsstatsprincipen i Slovakien, s. 4.

²⁰ Domarrådet består av 18 ledamöter, varav hälften är domare som väljs av sina kolleger. Dessutom väljer republikens regering, parlament och president tre ledamöter vardera. Denna sammansättning är förenlig med Europarådets ministerkommittés rekommendation CM/Rec(2010)12, punkterna 26–27.

²¹ Europarådets ministerkommittés rekommendation CM/Rec(2010)12, punkt 27

²² Framför allt innebär ändringen att rättsrådet får befogenhet att bedöma domares redovisning av tillgångar.

avsättas av den myndighet som utnämnt dem²³. Enligt motiveringen²⁴ innebär detta att ett sådant förslag om avsättande inte behöver grundas på några rättsligt föreskrivna kriterier²⁵ utan i stället kan motiveras av bristande förtroende²⁶. Berörda parter har uttryckt oro över att denna aspekt av reformen kan få en negativ inverkan på rättsrådets oberoende²⁷. Dessa farhågor har även tagits upp i ett yttrande från presidiet för Europarådets rådgivande råd med europeiska domare av den 9 december 2020²⁸. En avsatt ledamot kan bestrida beslutet om avsättande inför författningsdomstolen genom att inge ett konstitutionellt klagomål²⁹. Det blir nu viktigt att det finns tillräckliga garantier för rättsrådets oberoende i förhållande till den lagstiftande och den verkställande makten, även i fråga om hur ledamöter kan avsättas³⁰.

En pensionsålder för domare har införts för att ge säkerhet³¹. Efter ändringar av konstitutionen går domare nu i pension när de når 67 års ålder³². Genom denna reform avskaffas rättsrådets befogenhet att efter eget skön föreslå att en domare över 65 års ålder ska pensioneras. Ändringen ökar därmed rättssäkerheten och stabiliteten för domare.

Reglerna för domares straffrättsliga ansvar har ändrats. I oktober 2020 antogs en ändring av strafflagen³³ som följdes av en ändring av den konstitutionella bestämmelsen om

²³ Se fotnot 20 för ytterligare information om utnämning. Enligt motiveringen till konstitutionell lag nr 422/20, s. 20, har denna möjlighet tidigare funnits i konstitutionen, och ändringen bekräftar uttryckligen att möjligheten finns. Författningsdomstolen drog däremot motsatt slutsats i sitt yttrande av den 19 september 2018 PLz. ÚS 2/2018.

²⁴ Motivering till konstitutionell lag nr 422/20, s. 24.

²⁵ Liksom förklarats av företrädare för den slovakiska regeringen får ett avsättande enligt etablerad rättspraxis från författningsdomstolen inte vara diskriminerande eller godtyckligt. Information som mottagits i samband med ett uppföljande möte efter 2020 års rapport om rättsstatsprincipen.

²⁶ Information som mottagits i samband med ett uppföljande möte efter 2020 års rapport om rättsstatsprincipen.

²⁷ Upprop av slovakiska advokater (finns på <https://pravnystat.eu/en/>) som ingavs som bidrag till samrådet med berörda parter inför 2021 års rapport om rättsstatsprincipen. Bestämmelsen har bestridits vid författningsdomstolen, där ärendet fortfarande är under behandling, ärendenummer 414/2021.

²⁸ Enligt ett yttrande som avgivits av presidiet för Europarådets rådgivande råd med europeiska domare på begäran av en rådsmedlem bör ledamöter av rättsrådet garanteras oberoende och skydd från yttre påtryckningar, i synnerhet genom att ledamöter utnämns för en fast ämbetsperiod. Se yttrande från presidiet av den 9 december 2020 om reformen av domstolsväsendet i Slovakien, CCJE-BU(2020)3, s. 2–3. Se även presidiets yttrande nr 10 (2007), s. 36, och Opinion on the Draft Amendments to the Organic Law on Courts of General Jurisdiction of Georgia, CDL-AD(2013)007-e punkt 71, där det fastställs att Venedigkommissionen anser att parlamentet när det använder sin lagstiftande makt för att utforma domstolsväsendets framtida organisation och funktion bör avstå från att anta åtgärder som skulle äventyra kontinuiteten bland ledamöterna i det höga rättsrådet. Den slovakiska författningsdomstolen kom fram till liknande slutsatser i sin dom av den 19 september 2018 PLz. ÚS 2/2018, punkt 12

²⁹ Det står inte klart i vilken utsträckning författningsdomstolen skulle kunna bedöma beslutet om avsättande med avseende på domstolsväsendets oberoende. Information som mottagits i samband med ett uppföljande möte efter 2020 års rapport om rättsstatsprincipen.

³⁰ Vad gäller tillsättning av domare har domstolen påmint om att en förutsättning för att ett domstolsråd ska bidra till att göra denna process mer objektiv är att detta organ självt är tillräckligt oberoende av den lagstiftande och den verkställande makten och av den myndighet till vilken det ska avge ett yttrande om bedömningen av kandidater till en tjänst inom domstolsväsendet. Se domstolens dom av den 20 april 2021, Repubblica, C-896/19, punkt 66.

³¹ 2020 års rapport om rättsstatsprincipen, Landskapitel om situationen i fråga om rättsstatsprincipen i Slovakien, s. 4.

³² Enligt en övergångsbestämmelse skulle domare som hade uppnått 67 års ålder då ändringen av konstitutionen trädde i kraft (den 1 januari 2021) gå i pension senast den 1 februari 2021. De slovakiska myndigheterna bekräftade att det inte fanns några domare i denna ålder och bestämmelsen tillämpades därför aldrig.

³³ Lag nr 312/2020 om förverkande av tillgångar och förvaltning av beslagtagna egendom samt om ändringar av vissa lagar, med verkan från och med den 1 januari 2021.

domares immunitet. Enligt reformerna kan domare³⁴ inte ställas till svars för uttalanden som gjorts under deras beslutsfattande, såvida inte domarens beslutsfattande är att betrakta som ett brott³⁵. För sådana fall infördes ett nytt brott, rättsmissbruk, i strafflagen³⁶. Enligt bestämmelsen om rättsmissbruk kan åtal väckas mot domare³⁷ för godtyckliga beslut som är antingen till skada eller till fördel för en annan person³⁸. Denna bestämmelse är endast avsedd att användas i fall där uppenbart godtyckliga och inkorrekta beslut fattats³⁹. Det straffrättsliga förfarandet leds av den särskilda åklagaren och en särskild brottmålsdomstol. En domare som står anklagad för rättsmissbruk har rätt att begära att rättsrådet ska invända mot att det straffrättsliga förfarandet fortsätter. Om begäran beviljas innebär det i praktiken att förfarandet avslutas⁴⁰. Den åtalade domaren kan tillfälligt stängas av från sin tjänst, dock endast genom ett beslut från en disciplindomstol⁴¹. Enligt europeiska normer får domare i undantagsfall ställas till svars för sitt beslutsfattande om det föreligger ont uppsåt eller grov oaktsamhet. Reglerna för domares ansvarsskyldighet måste innehålla nödvändiga garantier, tydligt och exakt fastställda, för att förebygga att möjligheten att väcka åtal mot domare används som ett sätt att utöva påtryckningar på domstolarnas verksamhet eller som ett system för politisk kontroll över innehållet i domstolarnas beslut⁴². Det är viktigt att dessa skyddsbestämmelser observeras i enlighet med europeiska normer när de nya bestämmelserna tillämpas i praktiken. Vissa berörda parter har uttryckt oro över ändringen av konstitutionen vad gäller domares immunitet och hävdar att den allmänt hållna och vaga formuleringen skulle kunna innebära en potentiell risk för missbruk⁴³.

Den nyligen införda reformen av konstitutionen innebär att reglerna för att omplacera domare utan deras samtycke ändras. Enligt den nyligen införda reformen av konstitutionen kan domare omplaceras utan samtycke om domstolssystemet skulle förändras och om omplaceringen är nödvändig för att säkerställa att domstolväsendet fungerar väl⁴⁴. Enligt europeiska normer är det möjligt att i undantagsfall omplacera domare utan deras samtycke, under förutsättning att tillräckliga skyddsbestämmelser finns. I dessa skyddsbestämmelser

³⁴ Bestämmelsen gäller även lekmannadomare.

³⁵ Artikel 148.4 i författningen.

³⁶ Avsnitt 326a i strafflagen.

³⁷ Bestämmelsen gäller även lekmannadomare och skiljemän.

³⁸ För mer information se bidraget från Via Iuris (Civil Liberties Union) till 2021 års rapport om rättsstatsprincipen, s. 8.

³⁹ Motivering till lag nr 312/2020, s. 40. Information som mottagits i samband med ett uppföljande möte efter 2020 års rapport om rättsstatsprincipen.

⁴⁰ Denna skyddsbestämmelse förefaller emellertid endast gälla fram till 2024. Lag nr 423/2020, artiklarna III och XXX.

⁴¹ Paragraf 22 i lag nr 385/2000 om domstolar. Enligt paragraf 22a kan en domare också tillfälligt stängas av genom ett beslut från rättsrådet om det råder motiverade tvivel om huruvida han eller hon uppfyller kraven för att vara kvalificerad till domarämbetet, eller om domstolväsendets trovärdighet eller goda anseende riskerar att allvarligt äventyras. När ändringen av konstitutionen antas i december 2021 krävs inte längre författningsdomstolens samtycke för att frihetsberöva en domare. För mer information se bidraget från Via Iuris (Civil Liberties Union) till 2021 års rapport om rättsstatsprincipen, s. 8.

⁴² Europarådets ministerkommittés rekommendation CM/Rec(2010)12, punkt 68. Se analogt i fråga om disciplinära förfaranden mot domare: domstolens dom av den 19 november 2019, LM, C-216/18, punkt 67. Vad gäller domares ansvarsskyldighet se även domstolens dom av den 18 maj 2021, C-83/19, C-127/19, C-195/19, C-291/19, C-355/19 och C-397/19, punkterna 228–239.

⁴³ Enligt yttrandet från presidiet för Europarådets rådgivande råd med europeiska domare av den 9 december 2020 om konstitutionen (CCJE-BU(2020)3, s. 5) är den nya ordalydelsen av konstitutionen vag och medför en potentiell risk för missbruk. Se uttalande av slovakiska advokater (finns på <https://pravnystat.eu/en/>) som ingavs som bidrag till samrådet med berörda parter inför 2021 års rapport om rättsstatsprincipen.

⁴⁴ Tidigare var det endast möjligt att omplacera domare utan samtycke till följd av rättsliga förfaranden. Artikel 148.1 i konstitutionen.

ingår ett krav på att en domare inte får omplaceras vid en domstol i lägre instans och att han eller hon har tillgång till rättslig prövning⁴⁵. Det blir nu viktigt att genomförandelagstiftningen⁴⁶ innehåller tillräckliga skyddsbestämmelser och att hänsyn tas till europeiska normer.

Ett förslag om reformering av domstolsväsendet håller på att utarbetas. Efter rekommendationer i en rapport från Europarådets kommission för effektivisering av rättsväsendet (Cepej)⁴⁷ om att, bland annat, överväga en ökning av domarnas specialisering och en ändring av domstolsväsendet, särskilt genom att minska antalet distriktsdomstolar⁴⁸, har justitieministeriet organiserat arbetsgrupper, bland annat bestående av domare, för att utarbeta ett förslag om reformering av domstolsväsendet⁴⁹. Syftet med reformen är att öka allmänhetens förtroende för domstolsväsendet och förbättra dess effektivitet och kvalitet⁵⁰. Förslaget utgår från behovet av tillräckligt stora domstolar som möjliggör en ökning av domarnas specialisering vid varje domstol, respekt för kulturella och regionala identiteter och tillgång till rättslig prövning⁵¹. På grundval av uppgifter om de nuvarande domstolarnas arbetsbörda, samt infrastruktur och domstolarnas tillgänglighet, föreslås det att antalet distriktsdomstolar och regionala domstolar ska minskas från 54 till 30 respektive från 8 till 3⁵². Domare, domstolspersonal och mål från de nedlagda domstolarna ska flyttas till kvarvarande domstolar⁵³. Från september till december 2020 presenterades reformförslaget

⁴⁵ Europarådets ministerkommittés rekommendation CM/Rec(2010)12, punkt 52, den europeiska stadgan om regler för domarnas rättsställning, artiklarna 1.4 och 3.4. Det europeiska nätverket för domstolsadministrationer, om miniminormer för utvärdering av domares yrkesmässiga resultat och om domares oavsättlighet, förslag 4.21. Europeiska domstolen för de mänskliga rättigheterna, den 9 mars 2021, Bilgen mot Turkiet, 1571/07, punkt 96.

⁴⁶ Enligt artikel 148.1 i konstitutionen kommer bestämmelserna för omplacering vid ändringar av domstolssystemet att specificeras ytterligare genom genomförandelagstiftning.

⁴⁷ 2020 års rapport om rättsstatsprincipen, Landskapitel om situationen i fråga om rättsstatsprincipen i Slovakien, s. 4.

⁴⁸ Cepej (november 2017), *Efficiency and quality of the Slovak judicial system, Assessment and recommendations on the basis of CEPEJ tools*, CEPEJ-COOP(2017)14, s. 20–28.

⁴⁹ Utformningen av förslaget skedde i flera etapper. I första etappen enades en arbetsgrupp med nästan 50 medlemmar (av vilka de flesta var domare, däribland ordförande för domstolar i första och andra instans, och medlemmar i rådet, däribland dess ordförande) om centrala inslag i reformen. I den andra etappen under första halvåret 2020 utarbetade en ny, mindre arbetsgrupp med ungefär 10 medlemmar (av vilka 4 var domare) reformen med utgångspunkt i den första arbetsgruppens rekommendationer. Berörda parter undrar dock i vilken utsträckning rekommendationerna beaktades. Protokollen och närvarolistorna från arbetsgruppens möten i den första etappen finns på <http://web.ac-mssr.sk/sudna-mapa-otazky-a-odpovede/>. Information som mottagits i samband med landsbesöket i Slovakien, information som justitieministeriet har offentliggjort på en webbsida om reformeringen av domstolsväsendet, <http://web.ac-mssr.sk/sudna-mapa-otazky-a-odpovede/>; Justitieministeriets analysenhet (december 2020), rekommendationer för reformeringen av domstolsväsendet, s. 15-17.

⁵⁰ Justitieministeriets analysenhet (november 2020), Reformering av domstolsväsendet, s. 4.

⁵¹ Justitieministeriets analysenhet (november 2020), Reformering av domstolsväsendet, s. 20–21. Förklaringar av utvärderingen av dessa kriterier för varje distrikt lämnas i följande: Justitieministeriets analysenhet (november 2020), *Odporúčania pre tvorbu novej súdnej mapy*, http://web.ac-mssr.sk/wp-content/uploads/2020/sudna_mapa/nova_sudna_mapa_3_0_final.pdf.

⁵² Arbetsgruppens mål var att upprätta distrikt som, med ledning av det genomsnittliga antalet inkommande mål för varje befintlig domstol, kommer att ha ett tillräckligt antal mål för minst tre specialiserade domare eller tre specialiserade avdelningar för varje agenda. Enligt reformförslaget ska också separata förvaltningsdomstolar inrättas (se nedan). Justitieministeriets analysenhet (november 2020), Reformering av domstolsväsendet, s. 20–21, och justitieministeriets analysenhet (november 2020), *Odporúčania pre tvorbu novej súdnej mapy*, s. 20–21, 34 och 43.

⁵³ Förslag till lag om domstolarnas säte och territoriella behörighet, paragraferna 10.2 och 11.2, finns på <https://www.slov-lex.sk/legislativne-procesy/SK/LP/2020/587>.

för domare och andra berörda parter, och diskussionerna fortsatte i januari och februari 2021⁵⁴. Justitieministeriet utvärderar nu synpunkterna från det offentliga samrådet, som ägde rum från mitten av december 2020 till början av mars 2021⁵⁵. Reformförslaget kritiserades av flera berörda parter, som bland annat uppgav att de inte hade varit tillräckligt delaktiga i utformningen av förslaget och uttryckte oro över domstolarnas tillgänglighet⁵⁶. Efter kritiken beslutade justitieministeriet att samråden med domarna skulle fortsätta fram till september 2021, varefter ett omarbetat förslag om reformering av domstolsväsendet ska bli föremål för ett nytt offentligt samråd⁵⁷. Eftersom reformen medför en överföring av domare⁵⁸ bör det noteras att domare som utan samtycke överförs i samband med reformen, enligt europeiska standarder bör omfattas av rättssäkerhetsgarantier för att deras oberoende inte ska äventyras (se ovan). I Cepejs granskning av reformförslaget drogs slutsatsen att den använda metoden är i linje med dess riktlinjer och utvärderingsrapport och framhölls de slovakiska myndigheternas evidensbaserade strategi⁵⁹. Cepej utfärdade också ytterligare rekommendationer om att bland annat överväga en senareläggning av genomförandet⁶⁰.

En högsta förvaltningsdomstol har inrättats och förvaltningsdomstolar planeras⁶¹. Det nya systemet av förvaltningsdomstolar förväntas enligt förslaget om reformering av domstolsväsendet bestå av tre förvaltningsdomstolar. Dessutom har en högsta förvaltningsdomstol inrättats genom den konstitutionella reformen nyligen, vilken enligt planerna ska inleda sin verksamhet i augusti 2021⁶². Högsta förvaltningsdomstolens ordförande utsågs⁶³ i maj 2020 och domarna håller på att väljas ut. Domstolens domare ska väljas ut av rådet⁶⁴. Enligt förslaget om reformering av domstolsväsendet (se ovan) ska tre separata förvaltningsdomstolar inrättas. Det är tänkt⁶⁵ att ordförandena i dessa nya förvaltningsdomstolar ska väljas ut av en kommitté bestående av fem medlemmar, som ska

⁵⁴ Justitieministeriet, tidsplan för utformningen av förslaget, finns på http://web.ac-mssr.sk/wp-content/uploads/2020/sudna_mapa/20210223_Casov%C3%A1_0s_Sudna_mapa_v.2.pdf.

⁵⁵ Informationsportalen Slov-Lex, <https://www.slov-lex.sk/legislativne-procesy/SK/LP/2020/587>.

⁵⁶ Bidrag från de slovakiska domarnas kommunikationsplattform Sudnamoc.sk och slovakiska domarförbundet till 2021 års rapport om rättsstatsprincipen samt information som mottagits i samband med landsbesöket i Slovakien. Förslaget omfattar också olika alternativ för val av domstolsordförande, vilket väcker frågor när det gäller den verkställande maktens bestämmanderätt, artikel XVI, led 35 i förslaget till lag om domstolars säte och territoriella behörighet, som infogar paragraf 101f.4 om domstolar i lag nr 757/2004.

⁵⁷ Uppgifter från de slovakiska myndigheterna.

⁵⁸ Det noteras att domarna enligt reformförslaget ska flyttas genom generell övergång utan användning av bestämmelsen om överföring av domare enligt paragraf 14 om domstolar i lag nr 385/2000. Under alla omständigheter gäller europeiska standarder för överföring.

⁵⁹ Cepej (14 december 2020), *CEPEJ Experts' review of the Judicial Map Reform in the Slovak Republic*, s. 8–9.

⁶⁰ Cepej (14 december 2020), *CEPEJ Experts' review of the Judicial Map Reform in the Slovak Republic*, s. 10–11.

⁶¹ Högsta förvaltningsdomstolen kommer bl.a. att vara förvaltningsdomstol i andra instans. Förvaltningsmål i första instans handläggs för närvarande av de regionala domstolarnas förvaltningsavdelningar och kommer att överföras till de nya förvaltningsdomstolarna efter att de har inrättats.

⁶² Den 2 juni 2021 begärde justitieministeriet ett yttrande från Venedigkommissionen om möjligheten för högsta förvaltningsdomstolen att fungera som överprövningsorgan för disciplinbeslut som rör advokater i det slovakiska advokatsamfundet och åklagares ställning och status i det slovakiska rättssystemet. Ingen lagstiftning som ger domstolen en sådan befogenhet håller för närvarande på att utarbetas, men det föreslås i motiveringen till författningslag nr 422/20, s 28.

⁶³ Högsta domstolens ordförande utsågs av Slovakiens president på grundval av ett förslag från rådet i enlighet med konstitutionens övergångsbestämmelse 154g.7.

⁶⁴ Paragraf 151zf om domstolar i lag nr 385/2000.

⁶⁵ Artikel XVI, led 35 i förslaget till lag om domstolars säte och territoriella behörighet, som infogar paragraf 101f.1 om domstolar i lag nr 757/2004.

uteses av justitieministern, varav två bland kandidater som rättsrådet nominerar⁶⁶. När det gäller valet av domare till förvaltningsdomstolarna föreslås det⁶⁷ att justitieministern⁶⁸ ska avgöra vilka poster som ska tillsättas genom överföring av domare⁶⁹ och vilka som ska tillsättas genom ett urvalsförfarande⁷⁰. Det är viktigt att inrättandet av dessa domstolar och den ordning de omfattas av är i linje med europeiska standarder⁷¹.

En riksåklagare och en särskild åklagare valdes genom ett nytt förfarande. I september 2020 antog parlamentet en lag⁷² som innebar flera ändringar av förfarandet för val av riksåklagare och särskild åklagare⁷³. Genom lagen utvidgades kretsen av personer som har rätt att föreslå en kandidat till ämbetet som riksåklagare⁷⁴, gavs även andra än åklagare möjlighet att kandidera till detta ämbete och infördes ett krav på att kandidaterna både till ämbetet som riksåklagare och till ämbetet som särskild åklagare genomgår en offentlig utfrågning i parlamentet⁷⁵. De nya reglerna tillämpades i december 2020 och februari 2021 vid valet av kandidater till riksåklagare respektive särskild åklagare. Båda valen rönste starkt medieintresse och berörda parter konstaterade att insynen hade ökat i processen⁷⁶.

Kvalitet

Digitaliseringsinsatserna börjar bära frukt, men svagheter framträder i praktiken. Den aktiva satsningen på att digitalisera rättssystemet under de senaste åren⁷⁷ har börjat bära frukt. Slovakiens förfaranderegler gör det möjligt att använda digital teknik i domstolarna⁷⁸, och landet har verktyg och infrastruktur som möjliggör distanskommunikation och säker fjärråtkomst till arbetsplatsen⁷⁹ eller säker elektronisk kommunikation mellan domstolsavdelningar, rättstillämpare och institutioner⁸⁰, och användarna kan ta initiativ till

⁶⁶ I standardförfarandet för utnämning av domstolsordförande enligt paragraferna 36 och 37 om domstolar i lag nr 750/2004 utser justitieministern fyra medlemmar av urvalskommittén från en förteckning över kandidater, varvid en av medlemmarna ska ha nominerats till förteckningen av rättsrådet och tre av ministern. En medlem av urvalskommittén väljs av domarrådet vid respektive domstol. Förteckningen över kandidater offentliggörs på justitieministeriets webbplats <https://www.justice.gov.sk/Stranky/Sudy/Vyberove-konania-na-sudoch/Kandidati-na-clenov-vyberovych-komisii-na-vyber-predsedov-sudov.aspx>.

⁶⁷ Artikel IX, led 17 i förslaget till lag om domstolars säte och territoriella behörighet, som infogar paragraf 151zg om domare i lag nr 385/2000.

⁶⁸ Efter diskussion med rättsrådet.

⁶⁹ Domare överförs av rättsrådet, antingen på begäran av en domare, eller med domarens samtycke, eller enligt ett disciplinbeslut, paragraf 14 om domstolar i lag nr 385/2000.

⁷⁰ Urvalsförfarandet genomförs av en urvalskommitté bestående av två medlemmar som justitieministern nominerar och tre medlemmar som rättsrådet nominerar, paragraf 29 om domstolar i lag nr 385/2000.

⁷¹ Rådgivande rådet med europeiska domare (2016), yttrande nr 19, *The role of court presidents*, punkt 53.

⁷² Lag nr 241/2020.

⁷³ Enligt artikel 150 i konstitutionen utnämns riksåklagaren av Slovakiens president på förslag av parlamentet. Den särskilda åklagaren väljs av parlamentet, paragraf 24a om åklagare i lag nr 154/2001.

⁷⁴ Kandidater får nomineras av en parlamentsledamot, justitieministern, ombudsmannen, åklagarrådet, en yrkesorganisation för advokater, en juridisk fakultet och vetenskapsakademien. Tidigare hade endast parlamentsledamöter rätt att föreslå en kandidat, paragraf, 7.4 om den allmänna åklagarmyndigheten i lag nr 153/2001.

⁷⁵ Paragraf 125.2 om den allmänna åklagarmyndigheten i lag nr 153/2001.

⁷⁶ Bidrag från Via Iuris (Civil Liberties Union) till 2021 års rapport om rättsstatsprincipen, s. 9, och information som mottagits i samband med landsbesöket i Slovakien.

⁷⁷ 2020 års rapport om rättsstatsprincipen, Landskapitel om situationen i fråga om rättsstatsprincipen i Slovakien, s. 5.

⁷⁸ Diagram 41 i resultattavlan för rättskipningen i EU 2021.

⁷⁹ Diagram 42 i resultattavlan för rättskipningen i EU 2021.

⁸⁰ Diagram 43 i resultattavlan för rättskipningen i EU 2021.

och följa förfaranden i civilrättsliga mål, handelsmål och förvaltningsmål⁸¹. Brister finns särskilt när det gäller åklagarmyndigheten⁸² och digitala lösningar för brottmålsrättegångar⁸³. Det finns dock tecken på att användningen av verktygen och infrastrukturen kan vara förhindrad i praktiken, bl.a. genom låg användarvänlighet, inkompatibilitet mellan olika informationssystem eller kunskapsbrist bland användarna⁸⁴. Covid-19-pandemin har som helhet visserligen påskyndat digitaliseringen, men den har också avslöjat vissa av dessa praktiska brister⁸⁵. Det pågår flera projekt för att tillgodose rättssystemets behov under ledning av en ny it-avdelning vid justitieministeriet. Detta omfattar utvecklingen av ett nytt system för ärendehantering och ett nytt handelsregister, vilket också ingick i den slovakiska planen för återhämtning och resiliens⁸⁶.

Även om pandemin hade en stor inverkan på domstolsväsendet kunde domstolarna och advokaterna i allmänhet fortsätta arbeta. Antalet förhandlingar i distriktsdomstolar och regionala domstolar minskade. De förhandlingar som ägde rum hölls via videokonferens eller vid behov personligen med säkerhetsåtgärder. Högsta domstolen har påverkats i mindre grad, bl.a. eftersom de flesta av dess förfaranden är skriftliga⁸⁷. Advokaterna har också påverkats av pandemin, men har inte rapporterat några större hinder för sin verksamhet⁸⁸. Rättsrådet har noga följt situationen i domstolarna. Justitieministeriet har offentliggjort riktlinjer och information om restriktionerna, vilket domstolarna uppskattade⁸⁹.

Effektivitet

Förfarandenas effektivitet i förvaltningsmål har ytterligare försämrats. Förfarandena är jämförelsevis långdragna ur ett EU-perspektiv. Trenden med allt längre förfaranden i förvaltningsmål fortsatte under 2019 och nådde 518 dagar jämfört med 157 dagar 2018⁹⁰. Samtidigt har avslutandegraden fortsatt att minska, ned till 81,4 % för 2019 (jämfört med 96,1 % för 2018)⁹¹. Detta tyder på att systemet inte klarar arbetsbördan i förvaltningsmål på ett effektivt sätt. När det gäller civilrättsliga mål och handelsmål ökade den uppskattade handläggningstiden i civilrättsliga och handelsrättsliga tvistemål 2019 jämfört med 2018, till 170 dagar (jämfört med 157 dagar 2018)⁹². Flera grupper av mål om långa handläggningstider för civilrättsliga förfaranden har granskats av Europarådet⁹³.

⁸¹ Diagram 45 i resultattavlan för rättskipningen i EU 2021.

⁸² Diagram 44 i resultattavlan för rättskipningen i EU 2021.

⁸³ Diagram 46 i resultattavlan för rättskipningen i EU 2021.

⁸⁴ Bidrag från det slovakiska advokatsamfundet till 2021 års rapport om rättsstatsprincipen.

⁸⁵ I covid-19-pandemins kölvatten avslöjades det exempelvis att det finns ett behov av digitalisering av häktningsförfarandena för att möjliggöra digital kommunikation mellan advokater och deras häktade klienter. Bidrag från det slovakiska advokatsamfundet till 2021 års rapport om rättsstatsprincipen. Se även pressmeddelandet från det slovakiska advokatsamfundet av den 23 mars 2021, "Predseda SAK navštívil nového generálneho riaditeľa Zboru väzenskej a justičnej stráže".

⁸⁶ Bidrag från Slovakien till 2021 års rapport om rättsstatsprincipen, s. 12, och del 15 i den slovakiska planen för återhämtning och resiliens, där man räknar med investeringar i digitalisering och analytisk kapacitet för rättssystemet.

⁸⁷ Information som mottagits i samband med landsbesöket i Slovakien.

⁸⁸ Information som mottagits i samband med landsbesöket i Slovakien.

⁸⁹ Information som mottagits i samband med landsbesöket i Slovakien.

⁹⁰ Diagram 10 i resultattavlan för rättskipningen i EU 2021.

⁹¹ Diagram 13 i resultattavlan för rättskipningen i EU 2021.

⁹² Diagram 7 i resultattavlan för rättskipningen i EU 2021.

⁹³ Dessa grupper av mål avser långa handläggningstider för civilrättsliga förfaranden, långa handläggningstider för förfaranden som rör ersättningsanspråk från en kränkt part i ett straffrättsligt förfarande,

II. REGELVERK FÖR KORRUPTIONSBEKÄMPNING

I Slovakien är befogenheterna att förebygga, upptäcka och lagföra korruption uppdelade mellan flera myndigheter. Regeringskansliet är det centrala organet för samordningen av det korruptionsförebyggande arbetet, och är direkt underställt premiärministerns kansli. Den nationella brottsmyndigheten vid polisens presidium ansvarar för att upptäcka och utreda korruptionsbrott, med undantag för korruptionsbrott som begås av anställda vid polismyndigheten och vissa brottsbekämpande organ, vilka omfattas av byrån för inspektionstjänster⁹⁴. Den särskilda åklagarmyndigheten⁹⁵ har exklusiv behörighet att utreda brott som faller under behörighetsområdet för den särskilda brottmålsdomstolen, däribland korruptionsbrott⁹⁶.

Uppfattningen bland sakkunniga och företagsledare är att graden av korruption i den offentliga sektorn fortfarande är hög. I 2020 års korruptionsindex från Transparency International fick Slovakien poängen 49/100 och kom på 17:e plats i Europeiska unionen och 60:e plats i världen⁹⁷. Poängen har varit relativt stabil⁹⁸ under de senaste fem åren⁹⁹.

Korruptionsbekämpningspolitiken för 2019–2023 ger en strategisk ram för korruptionsbekämpning. Politiken¹⁰⁰ är främst inriktad på förebyggande arbete genom mjuka åtgärder och åtföljs av en handlingsplan, det nationella programmet för korruptionsbekämpning¹⁰¹ och flera sektorsprogram¹⁰². Den nuvarande handlingsplanen är i allt väsentligt identisk med policydokumentet och omfattar inte några konkreta operativa åtgärder som underlättar genomförandet av de politiska prioriteringarna. Det nationella

ändamålsenligheten av rättsmedlet för långa handläggningstider för civilrättsliga förfaranden och långa handläggningstider för förfaranden som rör återlämning av mark (förfarande i två faser bestående av en administrativ fas vid en inskrivningsmyndighet och en domstolsfas vid överklagande) respektive brist på ändamålsenliga rättsmedel. Beslut i dessa mål meddelades av Europeiska domstolen för de mänskliga rättigheterna, och de slovakiska myndigheterna håller på att verkställa dessa domar, vilket övervakas av Europarådet enligt standardförfarandet. Se verkställandeläget för Europeiska domstolen för de mänskliga rättigheternas domar av den 24 juli 2012, Maxian och Maxianova, 44482/09, av den 15 september 2015, Javor och Javorova, 42360/10, av den 27 juni 2017, Ivan, 57405/15, och av den 31 augusti 2018, Balogh m.fl., 35142/15.

⁹⁴ Jfr artikel 4.3 i lag nr 171/1993 om polisen.

⁹⁵ Slovakiska nationalrådets lag nr 458/2003 om inrättande av den särskilda domstolen och den särskilda åklagarmyndigheten.

⁹⁶ Lag nr 291/2009 om den särskilda brottmålsdomstolen.

⁹⁷ Transparency International, korruptionsindex 2020 (2021) s. 2–3. Den uppfattade graden av korruption kategoriseras på följande sätt: låg (poängen för sakkunnigas och företagsledares uppfattning om korruptionen i den offentliga sektorn är över 79), relativt låg (poängen är 79–60), relativt hög (poängen är 59–50) och hög (poängen är lägre än 50).

⁹⁸ Slovakien fick 51 poäng 2015, men 49 poäng 2020. En förändring på mer än 5 poäng innebär en avsevärd ökning/minskning, en förändring med 4–5 poäng en förbättring/försämring och en förändring med 1–3 poäng att situationen har varit rätt stabil under de senaste fem åren.

⁹⁹ Eurobarometeruppgifterna om allmänhetens och företagens uppfattning om och erfarenheter av korruption från året innan uppdateras vartannat år. De senaste uppgifterna kommer från undersökningarna *Special Eurobarometer 502* (2020) och *Flash Eurobarometer 482* (2019).

¹⁰⁰ Slovakiens regering, den slovakiska korruptionsbekämpningspolitiken för 2019–2023 (2018).

¹⁰¹ Slovakiens regering, Slovakiens nationella program för korruptionsbekämpning (2019).

¹⁰² Sektorsprogram har antagits av ministerier och andra institutioner, däribland justitieministeriet, ekonomiministeriet, inrikesministeriet, transport- och byggministeriet, miljöministeriet, ministeriet för finanssektorn, utrikes- och EU-ministeriet, hälsoministeriet och arbetsmarknadsministeriet. De antagna handlingsplanerna har främst förebyggande inslag, bl.a. för ökad medvetenhet, utbildning om korruptionsbekämpning och hantering av korruptionsrisker.

programmet för korruptionsbekämpning håller för närvarande på att uppdateras¹⁰³. Regeringskansliets avdelning för förebyggande av korruption övervakar genomförandet av politiken och handlingsplanen. Behöriga centrala statliga förvaltningar har ansvar för tillsynen över genomförandet av sektorsprogrammen¹⁰⁴.

Den straffrättsliga ramen har kompletterats genom ikraftträdandet av en ny lag om beslagtagande av tillgångar. Lagen om beslagtagande av tillgångar¹⁰⁵, som trädde i kraft i januari 2021, förhindrar bland annat legalisering av tillgångar som härrör från brott genom överföringar till tredje man och ändrar strafflagen genom att införa nya brott, såsom brottet att ta emot eller erbjuda omotiverade förmåner eller otillbörliga fördelar samt brottet ”indirekt korruption”¹⁰⁶. Genom lagen införs dessutom en definition av ”vinning av brott”. Lagen innebär särskilt att det inrättas en ny byrå för förvaltning av beslagtagna egendom¹⁰⁷. Det finns brister i lagstiftningen när det gäller polisens befogenhet att begära finansiell information om misstänkta från banker vid utredningen av dessa brott¹⁰⁸ samt när det gäller kriminaliseringen av handel med förmodat inflytande¹⁰⁹.

Åtgärder håller på att genomföras för att öka den särskilda åklagarmyndighetens resurser i syfte att stärka dess kapacitet. Den 10 februari 2021 godkände regeringen ett förslag om att öka den särskilda åklagarmyndighetens resurser och antal specialiserade anställda¹¹⁰. Sammantaget ökade antalet åklagare från 35 till 38 under 2021. I syfte att ta itu med oron över begränsade resurser och kapacitet att lagföra korruption på hög nivå¹¹¹ har den enhet som är särskilt inriktad på korruption och korruptionsrelaterade brott fördubblat sin

¹⁰³ Det nya nationella programmet för korruptionsbekämpning håller på att utarbetas. Enligt den slovakiska regeringen har offentliga samråd redan ägt rum. Ytterligare bidrag från Slovakien till 2021 års rapport om rättsstatsprincipen, s. 7.

¹⁰⁴ Regeringskansliets avdelning för förebyggande av korruption har endast till uppgift att kontrollera huruvida det behöriga ministeriet har utarbetat programmet, men utvärderar inte dess innehåll. Avdelningen för förebyggande av korruption samarbetar dock med samordnarna av korruptionsbekämpning i rådet för samordnare av korruptionsbekämpning. Information som mottagits i samband med landsbesöket i Slovakien.

¹⁰⁵ Lag nr 312/2020 om förverkande av tillgångar och förvaltning av beslagtagna egendom samt om ändringar av vissa lagar, med verkan från och med den 1 januari 2021.

¹⁰⁶ Genom lagen omdefinierades också begreppet ”penningtvätt av vinning av brott” och infördes ett nytt brott, ”tänjande på lagen” (se avsnitt I). Alla former av aktiv, passiv, direkt och indirekt korruption hade redan tidigare kriminaliserats i Slovakien.

¹⁰⁷ Enligt bidraget från Slovakien till 2021 års rapport om rättsstatsprincipen, s. 22, pågick urvalsförfaranden för att tillsätta en chef när denna rapport utarbetades. Flera andra korruptionsrelaterade ändringar infördes, däribland lag nr 279/2020 om ändring och komplettering av lag nr 297/2008 om skydd mot penningtvätt och om finansiering av terrorism (september 2020).

¹⁰⁸ Bidrag från Slovakien till 2021 års rapport om rättsstatsprincipen, s. 24, med hänvisning till paragraf 29 a punkt 4 i lag nr 171/1993 om polisen, trots att polisen har befogenhet att inhämta sådan information i samband med andra brott, såsom skatteundandragande, olagliga ekonomiska transaktioner eller legalisering av vinning av brott. Ett lagförslag om det centrala bankkontoregistret förväntas ta itu med dessa brister från den 1 december 2021.

¹⁰⁹ Översyn av genomförandet av Förenta nationernas konvention mot korruption – första cykeln (2010–2015), landsrapport om Slovakien, s. 22. Handel med inflytande är ett brott enligt paragraf 336 i strafflagen, men den omfattar inte fall då en person erbjöd eller gav en muta till en annan person som i verkligheten inte hade det inflytande som mutan avsåg, vilket krävs i Förenta nationernas konvention mot korruption.

¹¹⁰ Beslut nr UV-1860/2021. Jfr Slovakiens regering, förslag om att öka antalet personer som har utsetts för att utföra de uppgifter som är knutna till den särskilda åklagarmyndigheten vid Slovakiens riksåklagarmyndighet samt funktionsklassificeringen av dem.

¹¹¹ Bidrag från Slovakien till 2021 års rapport om rättsstatsprincipen, s. 15. Farhågor har uttryckts av den särskilda åklagarmyndigheten med tanke på att varje åklagare i genomsnitt har ansvar för omkring 80 ärenden åt gången, vilket väcker frågor om hur effektiv övervakningen av utredningarna är. Jfr rapporten om rättsstatsprincipen (2020), s. 7.

personal från fem till tio åklagare vid den särskilda åklagarmyndigheten¹¹². Omorganiseringen ägde rum under 2021¹¹³. Man enades också om en betydande ökning av budgetmedlen för den särskilda åklagarmyndigheten¹¹⁴. En oro kvarstår när det gäller förtroendet för polisen samt dess specialisering och digitalisering, vilket påverkar samarbetet mellan åklagarmyndigheten och polisen samt upptäckten av korruption och korruptionsrelaterade brott¹¹⁵. Som anges i 2020 års rapport om rättsstatsprincipen skulle särskilt en stärkt kriminalteknisk och analytisk kapacitet för den nationella brottsbekämpningsbyrån effektivisera utredningarna av ekonomiska brott¹¹⁶. En övergripande polisreform ska enligt planerna modernisera polisen i detta hänseende senast i juni 2022¹¹⁷.

Insatserna för att bekämpa korruption på hög nivå har intensifierats betydligt i Slovakien under rapporteringsperioden. Möjligheterna att utreda och lagföra korruption på hög nivå har förbättrats betydligt efter de offentliga massdemonstrationerna mot den uppfattade straffriheten för korruption på hög nivå i samband med mordet på journalisten Ján Kuciak och hans fästmö Martina Kušnírová 2018. Fram till oktober 2020 hade en rad tidigare högt uppsatta företrädare för polisen, åklagarmyndigheten och domstolsväsendet samt personer från den privata sektorn åtalats för korruption och korruptionsrelaterade brott¹¹⁸. Under 2020 inledde den nationella brottsbekämpningsbyrån förfaranden i 158 korruptionsärenden¹¹⁹. Antalet personer som fälldes för korruptionsbrott mer än fördubblades från 2019 (62 fällande domar) till 2020 (128 fällande domar)¹²⁰. Nyligen, i maj 2021, grep också den nationella brottsbekämpningsbyrån flera högt uppsatta tjänstemän vid markfonden¹²¹ som misstänkta för korruption mellan 2016 och 2020¹²². I detta sammanhang hade Europeiska byrån för bedrägeribekämpning (Olaf) uttryckt sina farhågor redan 2020 efter tre administrativa jordbruksstödsutredningar om brister i markfonden när det gäller

¹¹² Enligt bidraget från Slovakien till 2021 års rapport om rättsstatsprincipen, s. 16, består den nuvarande enheten vid den särskilda åklagarmyndighetens avdelning för allmän brottslighet av en chefsåklagare och nio åklagare.

¹¹³ Enligt bidraget från Slovakien till 2021 års rapport om rättsstatsprincipen, s. 16, består den nuvarande enheten vid den särskilda åklagarmyndighetens avdelning för allmän brottslighet av en chefsåklagare och nio åklagare.

¹¹⁴ Myndigheten kommer att få ytterligare 1,3 miljoner euro för att genomföra reformen.

¹¹⁵ Jfr Greco, femte utvärderingsomgången – utvärderingsrapport om Slovakien (2019), s. 37–57.

¹¹⁶ 2020 års rapport om rättsstatsprincipen, Landskapitel om situationen i fråga om rättsstatsprincipen i Slovakien, s. 7.

¹¹⁷ Jfr Slovakiens plan för återhämtning och resiliens.

¹¹⁸ Information som mottagits i samband med landsbesöket i Slovakien. Se även avsnitt I.

¹¹⁹ Av de 158 inledda korruptionsärendena rörde 73 givande av muta, 71 tagande av muta, 8 indirekt korruption, 5 korruption vid val och 1 uppgjorda idrottsmatcher, enligt den information som mottagits i samband med landsbesöket i Slovakien.

¹²⁰ De brott som ingår i statistiken är passiv korruption (paragraf 328), passiv korruption – offentlig upphandling (paragraf 329), aktiv korruption (paragraf 332), aktiv korruption – offentlig upphandling (paragraf 333), handel med inflytande (paragraf 336), mutor i samband med val (paragraf 336a), korruption i samband med idrott (paragraf (336b)). Ytterligare bidrag från Slovakien till 2021 års rapport om rättsstatsprincipen, finns på http://web.ac-mssr.sk/wp-content/uploads/2020/rocenka2019/I-Trestn%C3%A1-agenda_2019_pdf.pdf. Statistik om korruption finns dessutom i den nationella brottsbekämpningsbyråns årsrapporter om antalet brottsutredningar och åtal och antalet personer som har åtalats för korruptionsbrott. Även inrikesministeriet offentliggör brottsstatistik på nätet varje månad.

¹²¹ Den slovakiska markfonden har ansvar för förvaltningen av statligt ägd jordbruksmark eller mark utan känd privat ägare. Dessa jordlotter omfattar ungefär 20 % av all jordbruksmark i Slovakien och har i de flesta fall rätt till direktstöd från EU.

¹²² Aktuality.sk (19 mars 2021), artikel om att den nationella brottsbekämpningsbyrån på nytt har gripit finansmannen Kvietik och flera personer från den slovakiska markfonden.

öppenhet, likabehandling av arrendesökande och rättssäkerhet i interna förfaranden¹²³. Samarbetet mellan den nationella brottsbekämpningsbyrån, den nationella säkerhetsmyndigheten, den högsta revisionsmyndigheten och finansunderrättelseenheten kan dock fortfarande förbättras och bli närmare för att bättre upptäcka och dokumentera korruption¹²⁴. Även den faktiska tillämpningen av bestämmelserna om tagande och givande av muta i utlandet är fortfarande ett problem¹²⁵.

I februari 2021 utnämnde Slovakiens parlament chefen för byrån för skydd av visseblåsare. Efter denna utnämning¹²⁶ skulle byrån inleda sin verksamhet inom sex månader¹²⁷. Chefens mandatperiod är sju år. Byrån är oberoende av andra avdelningar¹²⁸. Byråns uppdrag kommer att vara inriktat på lagöverträdelse och skydd mot repressalier från den berörda enheten baserat på principerna om konfidentialitet och anonymitet¹²⁹. Byråns uppgift är att ge råd, utbildning och metodvägledning samt öka allmänhetens medvetenhet om visseblåsning, bl.a. i korruptionsfall. Byrån är ansvarig inför parlamentet och ska avge en årlig rapport. Byråns målgrupp är både den offentliga och den privata sektorn.

Slovakien har åtagit sig att lägga fram ett lagförslag om lobbyverksamhet i november 2021. Arbetet leds av regeringskansliet¹³⁰ och befinner sig ett förberedande första skede¹³¹. Det har gjorts flera försök att anta lagstiftning, men hittills har lobbyverksamhet fortfarande inte reglerats i Slovakien¹³². Till följd av detta saknas rättsliga definitioner av lobbyister, lobbyverksamhet och målgrupper för lobbyverksamhet. Inte heller finns ändamålsenliga sanktioner för otillbörlig lobbyverksamhet eller något lagstiftningsfotavtryck¹³³. Närliggande

¹²³ Pressmeddelande från Europeiska byrån för bedrägeribekämpning (21 januari 2021), ”OLAF closes cases on EU agricultural funds in Slovakia”.

¹²⁴ Bidrag från Slovakien till 2021 års rapport om rättsstatsprincipen, s. 25.

¹²⁵ Enligt Transparency International, *Exporting Corruption* (2020), s. 102, inledde Slovakien ett okänt antal utredningar under perioden 2016–2019 utan att inleda eller avsluta några mål. De nationella bestämmelserna om tagande och givande av muta i utlandet har ändrats i enlighet med rekommendationerna från OECD om genomförandet av OECD:s konvention om bekämpande av bestickning, fas 3: Slovakien (2012), och OECD:s uppföljning av rapporten och rekommendationen för fas 3: Slovakien (2014). När det gäller juridiska personers ansvar för tagande och givande av muta i utlandet, se OECD:s fas 1bis-rapport: Slovakien (2017). Den fjärde översynen av Slovakiens genomförande av konventionen ska enligt planerna äga rum 2025 och vara inriktad på de åtgärder som vidtagits för att ta itu med identifierade svagheter från tidigare utvärderingar och genomförandeinsatser.

¹²⁶ Bidrag från Slovakien till 2021 års rapport om rättsstatsprincipen, s. 19, och 2020 års rapport om rättsstatsprincipen, Landskapitel om situationen i fråga om rättsstatsprincipen i Slovakien, s. 8.

¹²⁷ Byrån för skydd av visseblåsare inrättas genom lag nr 54/2019 om skydd av visseblåsare, som trädde i kraft i mars 2019.

¹²⁸ Personal- och driftskostnaderna kommer att uppgå till ungefär 1,1 miljoner euro per år.

¹²⁹ Sedan 2019 har Slovakien en fristående lag för skydd av visseblåsare, nämligen lag nr 54/2019 om skydd av visseblåsare.

¹³⁰ Slovakiens regering, planerade lagstiftningsuppgifter under 2021, https://www.slov-lex.sk/legislativne-procesy?p_p_id=processDetail_WAR_portlet&p_p_lifecycle=2&p_p_state=normal&p_p_mode=view&p_p_cacheability=cacheLevelPage&p_p_col_id=column-2&p_p_col_count=1&processDetail_WAR_portlet_fileCooaddr=COO.2145.1000.3.4201465&processDetail_WAR_portlet_file=pl%C3%A1n-2021.pdf&processDetail_WAR_portlet_action=getFile.

¹³¹ Information som mottagits från regeringen i samband med landsbesöket i Slovakien.

¹³² 2020 års rapport om rättsstatsprincipen, Landskapitel om situationen i fråga om rättsstatsprincipen i Slovakien, s. 8.

¹³³ Jfr Greco, fjärde utvärderingsomgången, Slovakien – tillägg till andra efterlevnadsrapporten (2019), punkt 8, och GRECO, och Greco, fjärde utvärderingsomgången – utvärderingsrapport om Slovakien (2013), punkt 25 (med avseende på parlamentsledamöter), Greco, femte utvärderingsomgången – utvärderingsrapport om Slovakien (2019), punkt 89 (när det gäller de centrala statliga/högsta verkställande funktionerna), Greco fjärde utvärderingsomgången (2019), tillägg till andra efterlevnadsrapporten, Slovakien.

lagstiftning och verktyg gör det dock möjligt att spåra berörda parter synpunkter och i vilken utsträckning de återspeglas i ett lagförslag¹³⁴. En uppförandekod för parlamentsledamöter¹³⁵ och en rättsakt om regler för tiden efter anställningens slut (svängdörrsproblematik) är också planerade för 2021¹³⁶. Ändringar av lagen om skydd av allmänintresset har trätt i kraft, vilket gör att man måste redovisa gåvor eller andra förmåner samt användningen av lös eller fast egendom¹³⁷.

Regeringen har planer på att inrätta en ny, centraliserad byrå för övervakning och kontroll av tillgångar, bl.a. bland höga tjänstemän med verkställande funktioner.

Regeringskansliet har i samarbete med parlamentet börjat utforma ett lagförslag för att inrätta en gemensam byrå¹³⁸. Hittills har systemet för redovisning av tillgångar för parlamentsledamöter, domare, åklagare, offentliga tjänstemän och offentligt anställda varit decentraliserat. I början av 2021 rapporterades stora förseningar i offentliggörandet av parlamentsledamöternas redovisningar av tillgångar för 2019, som skulle ha lämnats in i augusti 2020. Detta berodde på covid-19-pandemin och det pågående arbetet med att ådöma böter för bristande efterlevnad¹³⁹.

De politiska partiernas finanser är öppna, men tillsynen skulle kunna stärkas. Den viktigaste lagen om finansiering av politiska partier i Slovakien är lagen om politiska partier och rörelser¹⁴⁰. Gåvor till politiska partier får uppgå till högst 5 000 euro kontant per kalenderår, men inga sådana begränsningar finns under valperioder. Gåvor från utländska enheter och anonyma givare är förbjudna. Bristande efterlevnad kan leda till beslut om böter av den statliga nämnden för val och kontroll av finansieringen av politiska partier. Bötesbeloppet är dubbla inkomsten från gåvan eller den frivilliga tjänsten. Partierna ska varje år redovisa sina finanser för den statliga nämnden. Redovisningarna offentliggörs. Redovisningarna övervakas av slovakiska nationalrådet och ska innehålla finansiella

¹³⁴ Dessa omfattar bl.a. den starka lagen om informationsfrihet och författningslagen om intressekonflikter nr 357/2004.

¹³⁵ Uppförandekoden för parlamentsledamöter kommer att ingå i regeringskansliets lagförslag om lobbyverksamhet. För statligt anställda omfattade 2019 års lagstiftningsändringar av lagen om offentlig förvaltning en uppförandekod för statligt anställda och ett system för bedömning av efterlevnaden, dekret nr 400/2019 om en uppförandekod för statligt anställda. Information om införandet av en uppförandekod för parlamentsledamöter finns också i Greco, fjärde utvärderingsomgången, andra tillägget till andra efterlevnadsrapporten – Slovakien (2021).

¹³⁶ Bidrag från Slovakien till 2021 års rapport om rättsstatsprincipen, s. 19, och information som mottagits från regeringens avdelning för förebyggande av korruption i samband med landsbesöket i Slovakien. Hittills har reglerna för tiden efter anställningens slut ingått i lagen om intressekonflikter, som gäller offentliga tjänstemän i verkställande funktioner eller medlemmar av ett kollektivt beslutsfattande organ, men deras tillämpningsområde har visat sig vara begränsat. Jfr Greco, femte utvärderingsomgången – utvärderingsrapport om Slovakien (2019), punkterna 127–128.

¹³⁷ Författningslag om skydd av allmänintresset vid utövandet av offentliga tjänstemäns funktioner nr 357/2004, i dess ändrade lydelse enligt författningslag nr 545/2005. Ytterligare övergripande ändringar av denna lag, särskilt när det gäller gåvor till parlamentsledamöter, föreskrivs i den nuvarande regeringens program för att ta itu med det kvarvarande problemet med trösklar i förhållande till minimilöner. Jfr Greco, fjärde utvärderingsomgången: andra tillägget till andra efterlevnadsrapporten – Slovakien (2021), punkterna 20–21. Se även Greco, Slovakien: ”GRECO regrets slow progress in prevention corruption of parliamentarians, judges and prosecutors” (2021).

¹³⁸ Information som mottagits i samband med landsbesöket i Slovakien. Se även 2020 års rapport om rättsstatsprincipen, Landskapitel om situationen i fråga om rättsstatsprincipen i Slovakien, s. 8–9.

¹³⁹ Information som mottagits i samband med landsbesöket i Slovakien. En fjärdedel av parlamentarikererna (381) hade i januari 2021 inte lämnat in sina redovisningar av tillgångar till parlamentets utskott.

¹⁴⁰ Lag nr 85 om politiska partier och rörelser, 2005 (i dess ändrade lydelse från 2019).

uppgifter om valkampanjer och givares identitet¹⁴¹. Tillsynsorganens personalstyrka är begränsad och oro har uttryckts över politiska utnämningar i dessa organ¹⁴². Ett lagförslag som antogs på två dagar och skärpte kampanjfinansieringsreglerna för valet 2020 genom att begränsa gåvorna¹⁴³, har påverkat särskilt nya partier och därför väckt oro bland nya partier, det civila samhället och medierna när det gäller den rättvisa konkurrensen mellan partierna.

Enligt åklagarmyndigheten har covid-19-pandemin inte påverkat korruptionens utbredning, upptäckten av korruption eller bekämpningen av korruption i Slovakien.

Vissa rättegångar har skjutits upp på grund av covid-19-pandemin, vilket har bidragit till en eftersläpning¹⁴⁴. Högrisksektorer som var utsatta för korruption före pandemin fortsatte i stort sett att vara utsatta för korruption även under pandemin. Detta gällde bl.a. offentlig upphandling och hälso- och sjukvårdssektorn, med en ökad risk för och förekomst av pandemirelaterade bidragsbedrägerier i den sistnämnda sektorn¹⁴⁵. Inom ramen för hälsoministeriets sektorsprogram för korruptionsbekämpning¹⁴⁶ inrättades en särskild arbetsgrupp för att bedöma korruptionsriskerna i samband med covid-19-pandemin. Den identifierade två riskområden avseende icke stödberättigande utgifter och dubbel ersättning¹⁴⁷. För att minska den tid som krävs för anskaffning av varor, tjänster och byggarbeten under pandemin utarbetade regeringen ett lagförslag¹⁴⁸ om ändring av dess lag om offentlig upphandling. Förslaget omarbetades dock i maj 2021 efter en framställning och kritik mot att byrån för offentlig upphandling uteslöts från det ursprungligen planerade granskningsförfarandet, vilket uteslöt offentlig kontroll över order med högt värde¹⁴⁹. Enligt det civila samhället åtgärdar det reviderade lagförslaget de problem som togs upp i framställningen och ökar insynen och den offentliga kontrollen, vilket minskar riskerna för korruption¹⁵⁰.

III. MEDIERNAS MÅNGFALD OCH OBEROENDE

Enligt den slovakiska konstitutionen har man rätt att uttrycka sina åsikter i ord, tryck, bild eller med andra medel, rätt att söka efter, ta emot och sprida idéer och information samt rätt att få tillgång till information. Rätten att få tillgång till information fastställs i lagen om

¹⁴¹ Paragraf 22.5 i lag nr 85 om politiska partier och rörelser, 2005 (i dess ändrade lydelse från 2019).

¹⁴² Information som mottagits i samband med landsbesöket i Slovakien.

¹⁴³ Lag nr 85 om politiska partier och rörelser, 2005 (i dess ändrade lydelse från 2019). Genom lagförslaget begränsades partiernas inkomster genom gåvor och lån till 3,5 miljoner euro för en fyraårig mandatperiod, och det sattes ett tak för de årliga gåvorna från partimedlemmar till 10 000 euro per medlem.

¹⁴⁴ Information som mottagits i samband med landsbesöket i Slovakien. Se även avsnitt I.

¹⁴⁵ Information som mottagits i samband med landsbesöket i Slovakien.

¹⁴⁶ Programmet finns på <https://www.health.gov.sk/Zdroje/?dokumenty/mzsr/rezortny-protikorupcny-program.rtf>.

¹⁴⁷ Information som mottagits i samband med landsbesöket i Slovakien.

¹⁴⁸ Slovakiens vice premiärminister, lagförslag om ändring av lag nr 343/2015 om offentlig upphandling och om ändringar av vissa akter, i dess ändrade lydelse, https://www.slov-lex.sk/legislativne-procesy?p_p_id=processDetail_WAR_portlet&p_p_lifecycle=2&p_p_state=normal&p_p_mode=view&p_p_cacheability=cacheLevelPage&p_p_col_id=column-2&p_p_col_count=1&processDetail_WAR_portlet&fileCoaddr=COO.2145.1000.3.4149284&processDetail_WAR_portlet&file=03_vlastny_material_zvo_final.docx&processDetail_WAR_portlet&action=getFile.

¹⁴⁹ Enligt förslaget skulle granskningen av offentliga upphandlingar i stället ske genom direkt domstolsutredning. Invändningar, exempelvis mot anbudsbestämmelserna, skulle inte ha någon suspensiv verkan i domstol och kontrakt skulle kunna undertecknas innan ett rättsligt avgörande meddelas.

¹⁵⁰ Transparency International – Slovakia, information som mottagits i samband med landsbesöket i Slovakien.

informationsfrihet¹⁵¹. Lagen om sändning och vidareändning¹⁵² syftar till att säkerställa informationsmångfalden, medan presslagen¹⁵³ innehåller bestämmelser om pressen och journalister¹⁵⁴. Lagstiftning håller på att utarbetas för att anpassa lagen om sändning och vidareändning till direktivet om audiovisuella medietjänster¹⁵⁵.

Rådet för sändning och vidareändning fungerar självständigt¹⁵⁶. Med tanke på att sändningsrådet har sin egen budget, de tilldelade resurserna anses vara tillräckliga för fullgörandet av dess uppgifter¹⁵⁷ och tydliga regler om utnämning och entledigande av rådets ledamöter fastställs i lag¹⁵⁸ bekräftar övervakningsverket för mediepluralism 2021¹⁵⁹ att rådets oberoende generellt sett är garanterat, även om enstaka politiska utnämningar fortfarande är ett problem.

Ett lagförslag om ändring av lagen om sändning och vidareändning förväntas införa en ram som garanterar insyn i medieägandet. I avvaktan på att lagförslaget ska antas, vilket bör ske i slutet av 2021¹⁶⁰ och innebära att det införs bestämmelser om insyn i ägarstrukturen och det verkliga ägandet i enlighet med direktivet om audiovisuella medietjänster, anser övervakningsverket för mediepluralism 2021¹⁶¹ att bristen på lagstiftning innebär att detta fortfarande är ett högriskområde¹⁶². Lagen om sändning och vidareändning omfattar tak och begränsningar som förhindrar en stor horisontell ägarkoncentration på tv- och radiomarknaderna. En brist på uppgifter om intäkter och publikmarknadsandelar gör det dock svårt att bedöma den faktiska situationen¹⁶³.

En rad fällande domar avkunnades mot personer som var delaktiga i mordet på journalisten Ján Kuciak och hans fästmo Martina Kušnírová 2018. Tre personer fälldes och dömdes till mellan 15 och 25 års fängelse av den särskilda brottmålsdomstolen. En av domarna har överklagats av den tilltalade. Den allmänna åklagaren överklagade förstainstansdomstolens friande domar mot de påstådda hjärnorna bakom mordet¹⁶⁴. Den 15 juni 2021 hävde Högsta domstolen den särskilda brottmålsdomstolens friande domar i första instans och återförvisade målet till denna sistnämnda domstol. Högsta domstolen fastställde också det 25-åriga fängelsestraffet för en annan av de tilltalade¹⁶⁵.

¹⁵¹ Lag nr 211/2000 om informationsfrihet.

¹⁵² Lag nr 308/2000 om sändning och vidareändning.

¹⁵³ Lag nr 167/2008 om pressen.

¹⁵⁴ Slovakien flyttades ned två steg i Reportrar utan gränser pressfrihetsindex och är nu på plats 35 i världen och plats 17 i EU. Detta beror i stor utsträckning på politikernas verbala angrepp på journalister och mediekanaler.

¹⁵⁵ Direktiv (EU) 2018/1808 av den 14 november 2018.

¹⁵⁶ Ytterligare information finns i 2020 års rapport om rättsstatsprincipen, Landskapitel om situationen i fråga om rättsstatsprincipen i Slovakien, s. 9.

¹⁵⁷ Information som mottagits i samband med landsbesöket i Slovakien.

¹⁵⁸ Rådet har nio ledamöter, som väljs och entledigas av slovakiska nationalrådet (parlamentet).

¹⁵⁹ Övervakningsverket för mediepluralism 2021 – rapport om Slovakien, s. 10.

¹⁶⁰ Bidrag från Slovakien till 2021 års rapport om rättsstatsprincipen, s. 26; information som mottagits i samband med landsbesöket i Slovakien.

¹⁶¹ 2020 års rapport om rättsstatsprincipen, Landskapitel om situationen i fråga om rättsstatsprincipen i Slovakien, s. 9.

¹⁶² Övervakningsverket för mediepluralism 2021, rapport om Slovakien, s. 11–12.

¹⁶³ Övervakningsverket för mediepluralism 2021, rapport om Slovakien, s. 12.

¹⁶⁴ Plattformen Media Freedom Rapid Response kallade den friande domen en ren parodi på rättvisa och välkomnade den allmänna åklagarens beslut att överklaga målet.

¹⁶⁵ Uppgifter från de slovakiska myndigheterna.

Det har rapporterats verbala angrepp mot journalister och mediekanaler från både regerings- och oppositionspolitikerna. Journalister har anklagats för ”illvilja” och för att undergräva regeringens arbete under covid-19-pandemin. Sedan september 2020 har Europarådets plattform för att främja skyddet av journalistik och journalisters säkerhet offentliggjort ett larm för Slovakien¹⁶⁶ som avsåg okända personers övervakning av en journalist på en nyhetstidning¹⁶⁷. Lagförslag för att stärka skyddet av journalister har skjutits upp på grund av covid-19-pandemin¹⁶⁸. Förslagen omfattar en definition av ställningen som journalist, skydd av journalisters källor samt ökad tillgång till information. Dessutom förbereder regeringen ändringar av dagens stränga slovakiska lagar om förtal för att skydda journalisterna. Inget stödprogram för nyhetsmedier har införts för att motverka effekterna av covid-19-pandemin¹⁶⁹.

IV. ANDRA INSTITUTIONELLA FRÅGOR SOM RÖR KONTROLLER OCH MOTVIKTER

Slovakien är en parlamentarisk republik där nationalrådet (parlamentet) är det enda konstitutionella och lagstiftande organet¹⁷⁰. Parlamentets utskott, enskilda parlamentsledamöter och regeringen har lagstiftningsrätt¹⁷¹. Författningsdomstolen avgör huruvida lagarna följer konstitutionen, författningslagar och internationella avtal och säkerställer respekt för grundläggande och konstitutionella rättigheter. Oberoende myndigheter spelar också en roll när det gäller skyddet av de grundläggande rättigheterna.

Oro har uttryckts över delaktigheten i lagstiftningsprocessen. Den nyligen genomförda konstitutionella reformen (se avsnitt I) tillkännagavs i regeringens programförklaring från april 2020, ingavs till parlamentet i början av oktober 2020 och godkändes i december 2020 efter en presentation för flera berörda parter¹⁷² och ett skriftligt offentligt samråd i juli 2020. Berörda parter uttryckte oro över avsaknaden av en omfattande och initierad debatt om huvudinslagen i reformen samt bristen på samråd med Venedigkommissionen, med tanke på reformens omfattning och betydelse¹⁷³. Berörda parter har betonat vikten av att ändringarna av konstitutionen görs först efter en öppen offentlig diskussion med berörda parter och det civila samhället i linje med europeiska normer¹⁷⁴. Berörda parter har också uttryckt oro över

¹⁶⁶ Europarådet, plattform för att främja skyddet av journalistik och journalisters säkerhet.

¹⁶⁷ Slovakien reagerade på detta larm genom att meddela att en polisutredning snabbt hade inletts i ärendet.

¹⁶⁸ Planerat antagande i slutet av 2021. Information som lämnats i samband med landsbesöket, 22 april 2021.

¹⁶⁹ Enligt de slovakiska myndigheterna hade journalister rätt att ansöka om ekonomiskt stöd inom ramen för det befintliga systemet för de kulturella och kreativa näringarna.

¹⁷⁰ Artikel 72 i den slovakiska konstitutionen.

¹⁷¹ Artikel 87 i den slovakiska konstitutionen.

¹⁷² Reformförslaget presenterades för rättsrådets ordförande, Högsta domstolens ordförande, författningsdomstolens ordförande, riksåklagarmyndigheten, ombudsmannen och företrädare för rättsorganisationer.

¹⁷³ Berörda parter fick möjlighet att komma med synpunkter på förslaget under skriftliga offentliga samråd, som varade i 15 arbetsdagar under sommaren. Det offentliga samrådets varaktighet och tidpunkt blev också föremål för kritik från berörda parter. Se de synpunkter som ingavs under det offentliga samrådet av åklagarmyndigheten, Comeniusuniversitetets juridiska fakultet i Bratislava, det slovakiska advokatsamfundet och rättsrådet (finns på <https://www.slov-lex.sk/legislativne-procesy/SK/LP/2020/267>). Upprop av slovakiska advokater (finns på <https://pravnystat.eu/en/>) som ingavs som bidrag till samrådet med berörda parter inför 2021 års rapport om rättsstatsprincipen.

¹⁷⁴ Venedigkommissionen (19 januari 2010), Report on Constitutional Amendment, CDL-AD(2010)001, punkt 205, och Second interim opinion on constitutional reforms in the Republic of Armenia, CDL-AD(2005)016, punkt 31.

att de inte är delaktiga i andra lagstiftningsprocesser¹⁷⁵ och över användningen av påskyndade förfaranden i parlamentet, vilka också följdes för lagstiftning som egentligen inte rörde pandemin¹⁷⁶.

De planer som tillkännagavs 2020 för att förbättra lagstiftningsprocessen och stärka den offentliga förvaltningens öppenhet, effektivitet och ansvarsskyldighet har ännu inte förverkligats¹⁷⁷. Den nya regeringen från april 2021 har i sin programförklaring tagit med den föregående regeringens åtaganden¹⁷⁸ att förbättra lagstiftningsprocessen, stärka den offentliga förvaltningens öppenhet, effektivitet och ansvarsskyldighet, utvidga tillgången till information och bredda tillämpningen av öppen förvaltning. Den har också övertagit åtagandet att stärka den högsta revisionsmyndighetens befogenheter¹⁷⁹. Förslag i denna riktning har ännu inte lagts fram och samråd med berörda parter har inte inletts. En ändring av lagen om fri tillgång till information håller på att förberedas av regeringen¹⁸⁰.

Den konstitutionella reformen slår uttryckligen fast att författningsdomstolen inte har befogenhet att granska författningslagar. I det förflutna har författningsdomstolen hävdat sin befogenhet att bedöma författningslagars författningsenlighet, vilket den använde en gång för att skydda domstolsväsendets oberoende¹⁸¹. Genom den nyligen genomförda konstitutionella reformen (se avsnitt I) ändrades konstitutionens ordalydelse så att domstolen uttryckligen förbjuds att granska sådana lagars författningsenlighet. Ändringen har kritiserats av berörda parter¹⁸². Ändringens författningsenlighet har bestritts vid författningsdomstolen, där målet fortfarande pågår¹⁸³.

Parlamentet ändrade lagstiftningen om undantagstillståndet för att möjliggöra en förlängning över 90 dagar. Parlamentets verksamhet fortsatte under undantagstillståndet utan större störningar¹⁸⁴. Undantagstillståndet gör att regeringen kan anta förordningar som begränsar vissa rättigheter och friheter, såsom rörelsefriheten¹⁸⁵. Regeringen får utlysa

¹⁷⁵ Bidrag från Via Iuris (Civil Liberties Union) till 2021 års rapport om rättsstatsprincipen, s. 19, och bidrag från det europeiska nätverket av nationella människorättsinstitutioner till 2021 års rapport om rättsstatsprincipen, s. 293.

¹⁷⁶ Bidrag från det europeiska nätverket av nationella människorättsinstitutioner till 2021 års rapport om rättsstatsprincipen, s. 298, bidrag från det slovakiska advokatsamfundet till 2021 års rapport om rättsstatsprincipen, s. 3, och information som mottagits i samband med landsbesöket i Slovakien.

¹⁷⁷ 2020 års rapport om rättsstatsprincipen, Landskapitel om situationen i fråga om rättsstatsprincipen i Slovakien, s. 11–13.

¹⁷⁸ Slovakiska regeringens programförklaring för 2020–2024 av den 19 april 2020.

¹⁷⁹ Slovakiska regeringens programförklaring för 2021–2024, s. 13–17.

¹⁸⁰ Lagförslag nr PI/2020/146 om ändring av lag nr 211/2000 om fri tillgång till information och om ändringar av vissa lagar (lagen om informationsfrihet), i dess ändrade lydelse, och om ändringar av vissa lagar.

¹⁸¹ Se domen av den 30 januari 2019 i mål PI ÚS 21/2014-96. Ändringen är en reaktion på denna dom, information som mottagits i samband med uppföljningsmötet om 2020 års rapport om rättsstatsprincipen.

¹⁸² Upprop av slovakiska advokater (finns på <https://pravnystat.eu/en/>) som ingavs som bidrag till samrådet med berörda parter inför 2021 års rapport om rättsstatsprincipen, punkt 1. Se även uttalandet av författningsdomstolens ordförande i parlamentet den 3 december 2020, i vilket han uttryckte oro över ändringen och uppmanade parlamentsledamöterna att ytterligare överväga denna punkt, finns på <https://tv.nrsr.sk/videokanal/osoba/8/Ivan.Fiacan?id=233541>.

¹⁸³ Akt nr 2879/2020.

¹⁸⁴ Parlamentsledamöterna kunde delta personligen i sammanträdena, med undantag för ledamöter som ålades självisolering i enlighet med covid-19-relaterade åtgärder. Vissa sammanträden ägde rum i hybridform, där vissa parlamentsledamöter deltog personligen och vissa via videokonferens. Bidrag från Slovakien till 2021 års rapport om rättsstatsprincipen, s. 37.

¹⁸⁵ Artikel 5.3 i lag nr 227/2002 om statens säkerhet.

undantagstillstånd i högst 90 dagar på de villkor som fastställs i en författningslag¹⁸⁶. Efter undantagstillståndet från den 16 mars 2020 till 13 juni 2020¹⁸⁷ utlyste regeringen ett nytt undantagstillstånd från den 1 oktober 2020. I december 2020 ändrade parlamentet den tillämpliga lagstiftningen för att regeringen upprepade gånger skulle kunna förlänga undantagstillståndet med 40 dagar med krav på efterföljande godkännande av parlamentet¹⁸⁸. Undantagstillståndet upphörde den 15 maj 2021. Författningsdomstolen har befogenhet att pröva författningens enlighet hos en utlysning och förlängning av ett undantagstillstånd¹⁸⁹. Berörda parter har dock noterat att tidsfristerna för en sådan prövning är korta¹⁹⁰. Författningsdomstolen uppmanades att pröva författningens enlighet hos utlysningen och en av förlängningarna, som av domstolen i båda fallen förklarades överensstämmande med tillämplig lagstiftning¹⁹¹. Författningsdomstolen har också prövat flera åtgärder som antogs i samband med pandemin och klargjorde frågan om allmänna domstolars befogenhet att pröva sådana åtgärder. Efter senare lagstiftningsändringar¹⁹² har det dock uttryckts en oro över att rätten till domstolsprövning av vissa åtgärder kanske inte är tillräckligt garanterad¹⁹³.

Den offentliga försvararen av rättigheter och det nationella centrumet för mänskliga rättigheter försvarade aktivt medborgarnas rättigheter under pandemin. Den offentliga försvararen av rättigheter är ett oberoende organ som har till uppgift att skydda de grundläggande rättigheterna och friheterna i förfaranden inom den offentliga förvaltningen och andra offentliga organ, medan Slovakien nationella centrum för mänskliga rättigheter är Slovakien behöriga nationella människorättsinstitution och likabehandlingsorgan¹⁹⁴. Under covid-19-pandemin mottog den offentliga försvararen av rättigheter nästan 50 % fler klagomål och fler förfrågningar om vägledning från allmänheten om pandemirelaterade åtgärder¹⁹⁵. Arbetsbördan för det nationella centrumet för mänskliga rättigheter var jämförbar med de senaste årens arbetsbörda, men klagomålets innehåll förändrades, eftersom de flesta avsåg pandemirelaterade åtgärder¹⁹⁶. Institutionerna har konstaterat kränkningar på flera områden, bl.a. när det gäller den statligt föreskrivna karantänen för personer som återvänder från utlandet, isoleringen av vissa romska bosättningar som helhet och begränsningar av tillgången till hälso- och sjukvård och rätten till utbildning¹⁹⁷.

¹⁸⁶ Artikel 5.1 i lag nr 227/2002 om statens säkerhet.

¹⁸⁷ 2020 års rapport om rättsstatsprincipen, Landskapitel om situationen i fråga om rättsstatsprincipen i Slovakien, s. 12.

¹⁸⁸ Artikel 5.2 i lag nr 227/2002 om statens säkerhet. Parlamentet måste godkänna förlängningen inom 20 dagar från ikraftträdandet, annars upphör undantagstillståndet. En förlängning är endast tillåten om undantagstillståndet har utlysts i samband med en pandemi. Se även bidrag från det europeiska nätverket av nationella människorättsinstitutioner till 2021 års rapport om rättsstatsprincipen, s. 296–297.

¹⁸⁹ Artikel 129.6 i konstitutionen.

¹⁹⁰ Framställningen ska inges inom fem dagar från utlysningen/förlängningen och domstolen ska fatta beslut inom tio dagar från det att förfarandet inleddes. Paragraferna 193 och 195 i lag nr 314/2002 om författningsdomstolen. Information som mottagits i samband med landsbesöket i Slovakien.

¹⁹¹ Författningsdomstolens dom av den 14 oktober 2020 PI ÚS 22/2020, författningsdomstolens dom av den 31 mars 2021 PI ÚS 2/2021.

¹⁹² Ändring av lag nr 355/2007.

¹⁹³ Inläga från den offentliga försvararen av rättigheter till författningsdomstolen av den 10 februari 2021, akt nr 268/2021, s. 26–35.

¹⁹⁴ 2020 års rapport om rättsstatsprincipen, Landskapitel om situationen i fråga om rättsstatsprincipen i Slovakien, s. 12–13.

¹⁹⁵ Information som mottagits i samband med landsbesöket i Slovakien.

¹⁹⁶ Information som mottagits i samband med landsbesöket i Slovakien.

¹⁹⁷ Årlig verksamhetsrapport för den offentliga försvararen av rättigheter (2020), vilken var föremål för en diskussion och omröstning i parlamentet den 7 maj 2021 som ledde till att den inte erkändes. Information

Det finns en möjliggörande rättslig ram för det civila samhällets organisationer, men oro har uttryckts över vissa organisationers begränsade finansiering ¹⁹⁸. Den nya regeringen har tagit över åtagandet att ytterligare stärka det civila samhället¹⁹⁹. I december 2020 startades ett nytt register över icke-statliga organisationer utan vinstsyfte²⁰⁰. Det innebär att det finns ett enda offentligt register över alla organisationer som bedriver verksamhet i Slovakien och omfattas av respektive lag. Syftet är att ytterligare öka insynen. Berörda parter har uttryckt oro över offentliga myndigheters och politikernas verbala angrepp på aktivister och det civila samhällets organisationer²⁰¹ och den avsiktliga begränsningen av offentliga medel till jämställdhetsorganisationer²⁰². Dessutom har covid-19-pandemin utsatt flera organisationers verksamhet för påfrestningar, och berörda parter har uttryckt särskild oro över pandemins allmänna återverkningar på organisationernas finansiella situation²⁰³.

som mottagits i samband med landsbesöket i Slovakien. Årsrapport om respekten för mänskliga rättigheter från Slovakiens nationella centrum för mänskliga rättigheter, bidrag från det europeiska nätverket av nationella människorättsinstitutioner till 2021 års rapport om rättsstatsprincipen, s. 309–312.

¹⁹⁸ 2020 års rapport om rättsstatsprincipen, Landskapitel om situationen i fråga om rättsstatsprincipen i Slovakien, s. 14.

¹⁹⁹ Slovakiska regeringens programförklaring för 2021–2024, s. 16–17.

²⁰⁰ Inrättat genom lag nr 346/2018 om registret över icke-statliga organisationer utan vinstsyfte. Registret finns på <https://ives.minv.sk/rmno/?lang=sk>

²⁰¹ Bidrag från Via Iuris (Civil Liberties Union) till 2021 års rapport om rättsstatsprincipen, s. 13–14, och bidrag från det europeiska nätverket av nationella människorättsinstitutioner till 2021 års rapport om rättsstatsprincipen, s. 294.

²⁰² Detta avser arbets-, social- och familjeministeriets omfördelning av bidrag för främjande av jämställdhet 2020 till konservativa abortmotståndsorganisationer som i allmänhet inte inriktar sig på jämställdhetsfrågor. Efter antagandet av lag nr 544/2010 om bidrag av den 17 december 2020 kommer dessutom lika möjligheter i arbetslivet och äktenskapsfrämjande organisationer att stödjas i stället för jämställdhet. Se bidragen till 2021 års rapport om rättsstatsprincipen från det europeiska nätverket av nationella människorättsinstitutioner, s. 294, och från Civil Liberties Union for Europe.

²⁰³ Trots regeringens insatser som gav ytterligare 1,1 miljoner euro i stöd till icke-statliga organisationers verksamhet för att begränsa verkningarna av covid-19, pressmeddelande från ministeriet för regional utveckling av den 12 augusti 2020, "Vice premiärminister Remišová: 1,1 miljoner euro i stöd till icke-statliga organisationer för kampen mot covid-19", och information som mottagits i samband med landsbesöket i Slovakien. Se även bidrag från Via Iuris (Civil Liberties Union) till 2021 års rapport om rättsstatsprincipen, s. 15–17.

Bilaga I: Källförteckning i alfabetisk ordning.*

* Förteckningen över bidrag som mottagits i samband med samrådet om 2021 års rapport om rättsstatsprincipen finns på <https://ec.europa.eu/info/policies/justice-and-fundamental-rights/upholding-rule-law/rule-law/rule-law-mechanism/2021-rule-law-report-targeted-stakeholder-consultation>.

Aktuality.sk (2021), "Den nationella brottsbekämpningsbyrån har på nytt gripit finansmannen Kvietik och flera personer från den slovakiska markfonden" (*NAKA opät' zadržala finančníka Kvietika aj viacero ľudí zo Slovenského pozemkového fondu*) (<https://www.aktuality.sk/clanok/892385/naka-opat-zadrzala-financnika-martina-kvietika>).

Centrum för mediernas mångfald och mediefrihet (2021), övervakningsverktyget för mediepluralism 2021.

Civil Liberties Union for Europe (2021), bidrag för Europa till 2021 års rapport om rättsstatsprincipen.

De slovakiska domarnas kommunikationsplattform och slovakiska domarförbundet (2021), bidrag till 2021 års rapport om rättsstatsprincipen.

Den offentliga försvararen av rättigheter (2020), årlig verksamhetsrapport för den offentliga försvararen av rättigheter (*Správa o činnosti verejného ochrancu práv za obdobie roka 2020*), (https://www.vop.gov.sk/files/VOP_VS20_SK_1.pdf).

Det europeiska nätverket av nationella människorättsinstitutioner (2021), bidrag till 2021 års rapport om rättsstatsprincipen.

Det europeiska nätverket för domstolsadministrationer (2012–2013), *Report on Minimum standards for the evaluation of professional performance and the irremovability of members of the judiciary*.

Europarådet (2020): *Rekommendation av den 20 maj 2020 om Slovakiens nationella reformprogram 2020 med avgivande av rådets yttrande om Slovakiens stabilitetsprogram 2020*, COM(2020) 525 final.

Europarådet, Venedigkommissionen (2013), *Opinion on the Draft Amendments to the Organic Law on Courts of General Jurisdiction of Georgia*, CDL-AD(2013)007-e.

Europarådet: Ministerkommittén (2010), *Recommendation CM/Rec(2010)12 of the Committee of Ministers to member states on judges: independence, efficiency and responsibilities*.

Europarådet: Venedigkommissionen (2005), *Second interim opinion on constitutional reforms in the Republic of Armenia*, CDL-AD(2005)016.

Europarådet: Venedigkommissionen (2010), *Report on Constitutional Amendment*, CDL-AD(2010)001.

Europeiska domstolen för de mänskliga rättigheterna, dom av den 15 september 2015, Javor och Javorova, 42360/10, verkställandeläge (<http://hudoc.exec.coe.int/eng?i=004-7717>).

Europeiska domstolen för de mänskliga rättigheterna, dom av den 24 juli 2012, Maxian och Maxianova, 44482/09, verkställandeläge (<http://hudoc.exec.coe.int/eng?i=004-7711>).

Europeiska domstolen för de mänskliga rättigheterna, dom av den 27 juni 2017, Ivan, 57405/15, verkställandeläge (<http://hudoc.exec.coe.int/eng?i=004-47309>).

Europeiska domstolen för de mänskliga rättigheterna, dom av den 31 augusti 2018, Balogh m.fl., 35142/15, verkställandeläge (<http://hudoc.exec.coe.int/eng?i=004-51541>).

Europeiska domstolen för de mänskliga rättigheterna, dom av den 9 mars 2021, Bilgen mot Turkiet, 1571/07.

Europeiska kommissionen (2020), *2020 års rapport om rättsstatsprincipen, Landskapitel om situationen i fråga om rättsstatsprincipen i Slovakien*.

Europeiska kommissionen (2021), pressmeddelande nr 03/2021, "OLAF closes cases on EU agricultural funds in Slovakia" (https://ec.europa.eu/anti-fraud/media-corner/news/21-01-2021/olaf-closes-cases-eu-agricultural-funds-slovakia_en).

Europeiska kommissionen (2021), resultattavla för rättskipningen i EU.

Europeiska kommissionen genom Europarådets kommission för effektivisering av rättsväsendet (2017), *Efficiency and quality of the Slovak judicial system, Assessment And recommendations on the basis of CEPEJ tools*, CEPEJ-COOP(2017)14.

Europeiska kommissionen genom Europarådets kommission för effektivisering av rättsväsendet (2020), *CEPEJ Experts' review of the Judicial Map Reform in the Slovak Republic*.

Europeiska kommissionen genom Europarådets kommission för effektivisering av rättsväsendet, *Annual Study*.

Europeiska kommissionens generaldirektorat för kommunikation (2019), *Flash Eurobarometer 482: businesses' attitudes towards corruption in the EU*.

Europeiska kommissionens generaldirektorat för kommunikation (2020), *Special Eurobarometer 502: corruption*.

Europeiska unionens domstol, dom av den 18 maj 2021, förenade rumänska mål, C-83/19, C-127/19, C-195/19, C-291/19, C-355/19 och C-397/19.

Europeiska unionens domstol, dom av den 20 april 2021, Republika, C-896/19.

Europeiska unionens domstol, dom av den 25 juli 2018, LM, C-216/18 PPU.

Förenta nationernas konvention mot korruption, översyn av genomförandet – första cykeln (2010–2015), landsrapport om Slovakien (https://www.unodc.org/documents/treaties/UNCAC/CountryVisitFinalReports/2013_07_11_Slovakia_Final_Country_Report.pdf).

Greco (2019), femte utvärderingsomgången – utvärderingsrapport om Slovakien.

Greco (2019), fjärde utvärderingsomgången, tillägg till andra efterlevnadsrapporten, Slovakien.

Greco (2021), fjärde utvärderingsomgången, tillägg till andra efterlevnadsrapporten, Slovakien.

Greco (2021), Slovakien: "GRECO regrets slow progress in prevention corruption of parliamentarians, judges and prosecutors" (<https://www.coe.int/en/web/portal/-/slovakia-greco-regrets-slow-progress-in-preventing-corruption-of-parliamentarians-judges-and-prosecutors>).

OECD (2012), *Implementing the OECD Anti-Bribery Convention, Phase 3: Slovak Republic*.

OECD (2014), *Implementing the OECD Anti-Bribery Convention, Follow-Up to the Phase 3 Report and Recommendation: Slovak Republic*.

OECD (2017), *Implementing the OECD Anti-Bribery Convention, Phase 1bis Report: Slovak Republic*.

Presidiet för rådgivande rådet med europeiska domare (2020), yttrande av den 9 december 2020, CCJE-BU(2020)3.

Rådgivande rådet med europeiska domare (2007), yttrande nr 10.

Rådgivande rådet med europeiska domare (2016), yttrande nr 19.

Slovariens författningsdomstol, dom av den 14 oktober 2020, PI ÚS 22/2020.

Slovariens författningsdomstol, dom av den 30 januari 2019, PI ÚS 21/2014-96.

Slovariens författningsdomstol, dom av den 31 mars 2021, PI ÚS 2/2021.

Slovariens hälsoministerium, sektorsprogram för korruptionsbekämpning (<https://www.health.gov.sk/Zdroje/?dokumenty/mzsr/rezortny-protikorupcny-program.rtf>).

Slovakiens justitieministerium, analysenheten (2020), *Odporúčania pre tvorbu novej súdnej mapy* (http://web.ac-mssr.sk/wp-content/uploads/2020/sudna_mapa/nova_sudna_mapa_3_0_final.pdf).

Slovakiens justitieministerium, analysenheten (2020), reformering av domstolsväsendet (http://web.ac-mssr.sk/wp-content/uploads/2020/sudna_mapa/Reforma_sudnej_mapy_na_citanie.pdf).

Slovakiens justitieministerium, analysenheten (2020), rekommendationer för reformeringen av domstolsväsendet (http://web.ac-mssr.sk/wp-content/uploads/2020/sudna_mapa/nova_sudna_mapa_3_0_final.pdf).

Slovakiens justitieministerium, tidsplan för utformningen av förslaget till reformering av domstolsväsendet (http://web.ac-mssr.sk/wp-content/uploads/2020/sudna_mapa/20210223_Casov%C3%A1_os_Sudna_mapa_v.2.pdf).

Slovakiens ministerium för regional utveckling (2020), pressmeddelande, ”Vice premiärminister Remišová: 1,1 miljoner euro i stöd till icke-statliga organisationer för kampen mot covid-19” (*Vicepremiérka Remišová: 1,1 milióna eur na pomoc mimovládnyh organizáciám v boji s COVID-19*) (<https://www.mirri.gov.sk/aktuality/podpredsednicka-vlady/vicepremierka-remisova-11-miliona-eur-na-pomoc-mimovladnym-organizaciam-v-boji-s-covid-19/>).

Slovakiens nationella centrum för mänskliga rättigheter (2019), årsrapport om respekten för mänskliga rättigheter (<http://www.snslp.sk/wp-content/uploads/Sprava-o-LP-v-SR-za-rok-2020-.pdf>).

Slovakiens regering (2018), Slovakiens korruptionsbekämpningspolitik för 2019–2023 (<https://rokovania.gov.sk/download.dat?id=588DFBA123494910A70AF18737B85A81-034BF7E75BABC88FC3A419E44DED1345>).

Slovakiens regering (2019), Slovakiens nationella program för korruptionsbekämpning (<https://rokovania.gov.sk/download.dat?id=F75436C4AF3C4D96AE93D60FD6BCA184-99C291B1BA87B0B9BF1E773CB8DA6BA0>).

Slovakiens regering (2020), årlig verksamhetsrapport för den offentliga försvararen av rättigheter (https://www.vop.gov.sk/files/VOP_VS20_SK_1.pdf).

Slovakiens regering (2021), bidrag från Slovakien till 2021 års rapport om rättsstatsprincipen.

Slovakiens regering (2021), Plan för återhämtning och resiliens (*Plán obnovy a odolnosti Slovenskej republiky*) (https://www.planobnovy.sk/files/dokumenty/kompletny-plan_obnovy.pdf)

Slovakiens regering, planerade lagstiftningsuppgifter under 2021 (https://www.slovlex.sk/legislativne-procesy?p_p_id=processDetail_WAR_portlet&p_p_lifecycle=2&p_p_state=normal&p_p_mode=view&p_p_cacheability=cacheLevelPage&p_p_col_id=column-2&p_p_col_count=1&processDetail_WAR_portlet.fileCooaddr=COO.2145.1000.3.4201465&p_processDetail_WAR_portlet.file=pl%C3%A1n-2021.pdf&processDetail_WAR_portlet.action=getFile).

Slovakiens regering, programförklaring för 2020–2024 (<https://www.mpsr.sk/programove-vyhlasenie-vlady-slovenskej-republiky-na-obdobie-rokov-2020-2024/800-17-800-15434/>).

Slovakiens regering, programförklaring för 2021–2024 (<https://www.nrsr.sk/web/Dynamic/DocumentPreview.aspx?DocID=494677>).

Slovakiska advokater, uttalande och bidrag till 2021 års rapport om rättsstatsprincipen (<https://pravnystat.eu/en/>).

Slovakiska advokatsamfundet (2021), bidrag till 2021 års rapport om rättsstatsprincipen.

Slovakiska advokatsamfundet (2021), pressmeddelande av den 23 mars 2021, ”Slovakiska advokatsamfundets ordförande besökte kriminalvårdens nya generaldirektör” (*Predseda SAK navštívil nového generálneho riaditeľa Zboru väzenskej a justičnej stráže*), (<https://www.sak.sk/web/sk/cms/news/form/list/form/row/596497/event>).

Transparency International (2020), *Exporting corruption*.

Transparency International (2021), korruptionsindex 2020.

Bilaga II: Landsbesök i Slovakien

Kommissionens avdelningar höll i april 2021 virtuella möten med följande:

- Domarförbundet
- Regeringskansliet – avdelningen för förebyggande av korruption
- Domare för ett öppet domstolsväsende
- Rättsrådet
- League of Human Rights
- Kulturministeriet
- Hälsoministeriet
- Inrikesministeriet
- Justitieministeriet
- Nationella centrumet för mänskliga rättigheter
- Polisens nationella brottsbekämpningsbyrå
- Open Government Partnership
- Riksåklagarämbetet
- Den offentliga försvararen av rättigheter
- Slovakiska advokatsamfundet
- Slovakiens granskningsnämnd för radio och tv
- Den särskilda åklagarmyndigheten
- Högsta domstolen
- Transparency International
- Via Iuris

* Kommissionen träffade också företrädare för följande organisationer vid ett antal övergripande möten:

- Amnesty International
- Centre for Reproductive Rights
- Civicus
- Civil Liberties Union for Europe
- Civil Society Europe
- Europeiska kyrkokonferensen
- EuroCommerce
- European Center for Not-for-Profit Law
- Europeiska centrumet för press- och mediefrihet
- Europeiska medborgarforumet
- European Federation of Journalists
- European Partnership for Democracy
- Europeiska ungdomsforumet
- Front Line Defenders
- Human Rights House Foundation
- Human Rights Watch
- ILGA-Europa
- Internationella juristkommissionen
- Internationella federationen för mänskliga rättigheter
- International Planned Parenthood Federation European Network (IPPF EN)
- International Press Institute

- Nederländska Helsingforskommittén
- Open Society European Policy Institute
- Philanthropy Advocacy
- Protection International
- Reportrar utan gränser
- Transparency International EU